



Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrtica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba« naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stanovska zastopstva.

V vsej Evropi — razen Rusije —, prav posebno pa še v naši državi, čutimo kako vidno propada takozvani parlamentarizem. Sedanji politični parlamenti niso več kos ogromnim gospodarskim in socialnim nalogam, ki bi jih država morala reševati. V tistih državah, ki imajo zakonodajne zbornice še centralizirane in kjer centralizem davi avtonomna zastopstva, občutijo popolno nesposobnost in nerazumevanje socialnih razmer in potreb s strani zakonodaje in javne uprave še huje.

Zato vsi odlični politiki zadnja leta ponovno naglašajo, da gremo stanovskim in gospodarskim ljudskim zastopom nasproti. V naši državi je edini Jugoslovanski klub že leta 1920-21 poudarjal potrebo po posebni gospodarski zbornici, v kateri naj bi bili zastopani vsi stanovi. Ustavni načrt Jugoslovanskega kluba kakor znano predvideva poleg politične tudi gospodarsko zbornico.

Da more gospodarska in socialna državna politika hoditi pravo pot in delati dovolj hitro, da zadovolji vedno množičnejšim zahtevam, pa ni dovolj, da imamo gospodarski parlament. Posameznim stanovom je treba dati prilike, da se organizirajo, da si kolikor morejo sami pomagajo v zadevah, ki presegajo njihove moči in v zadevah, ki neposredno segajo v življenje vseh državljanov, pa pokličejo državo na pomoč in tam uveljavijo svojo besedo. Stanovske organizacije z odločilnim vplivom na zakonodajo in upravo so torej predpogoj dobre gospodarske in socialne politike v državi.

Kako pa ta stvar izgleda pri nas. Vzemimo le najvažnejše tri: kmetijski, obrtniški in delavski stan. Naši kmetje nimajo nobene skupne in splošne stanovske organizacije. Samostojnejši so razbili enotnost naših kmetovalcev in le počasi se celijo rane cepitve iz prvih prevratnih let. Kmetijska družba je vsled »samostojnega« gospodarstva nehala biti to, kar nam je bila, politika jo je ubila, odtujila jo je prvotnemu namenu. Odkar smo v tej državi, se naš kmet trudi, da bi dobil kmetijsko zbornico, ki jo ima v skrahirani Avstriji

n. pr. ne le država, ampak vsaka dežela — pa doslej zastopj.

Trgovci in obrtniki imajo lepo, vplivno in najbolj delavno stanovsko zastopstvo. Dasi tudi trgovska in industrijska zbornica v Ljubljani ni še to, kar bi morala biti, dasi so tudi tam razmere še precej neurejene, vendar so obrtniki in trgovci dobili vsaj nekaj, dočim kmetje nič.

Kaj pa delavci? »Delavska zbornica za Slovenijo« je bila otvorjena leta 1922. Po njenih pravilih in po besedilu zakona o zaščiti delavcev ima zelo obširen delokrog. Zbornica naj bi ščitila gospodarske, socialne in kulturne koristi vseh delavcev in uslužbencev, izvzeti so le kmetijski delavci. Zlasti važno bi bilo posredovanje delavske zbornice pri mezdnih sporih in štrajkih, posredovanju dela, sklepanju pogodb itd. Toda kakor rečeno od leta 1922 že obstoji Delavska zbornica, pa do prav zadnjega časa nismo slišali o njej ničesar. Gospoda dr. Gregor Žerjav in Kristan sta poskrbela, da je Delavska zbornica dobila vodstvo izključno samo iz njenih pristašev, toda da bi ta zbornica mogla živeti in delati, zato nista poskrbela. Šele Davidovičeva vlada je lansko leto oskrbela Delavski zbornici redne dohodke in od tedaj slišimo, da je počela nekaj gibati. Pred kratkim je izdalo začasno načelstvo prvo poročilo o Delavski zbornici in s tem opozorilo zopet širšo javnost na to ustanovo.

Kmetje moramo posvečati razvoju, napredku in delu Delavske zbornice vso pozornost. Važno je, da smo poučeni o stanju delavstva, njegovem gibanju in njegovih načrtih. Saj ima naša Slovenija vedno več tovarov in vedno več kmetijskih sinov in hčera mora vsled pomanjkanja domačega kruha oditi na delo v tovarno ali obrtno delavnico. Koliko trpljenja in težav bi bilo prihranjenih, če bi naša kmetijska mladina bila o delavskih razmerah poučena? Še bolj važno pa je za nas, da točno proučimo ves ustroj delavske zbornice in zasledujemo njene korake, da se bomo na njenih skušnjah učili in vse dobro porabili za našo kmetijsko zbornico, ki jo prej ali slej moramo izvojevati. Najbolj pa moramo biti pozorni na duh, ki vodi delavske organizacije, da bomo vedeli v vsakem slučaju braniti svoje stanovske koristi. »Domoljub« bo zato napi-

sal in opozarjal nanjo. Borbe drugih stanov naj bodo tudi nam kažipot k pomoči iz obupnega stanja v katerega so razmere privedle nas slovenske kmete.

Narodna skupščina.

Narodna skupščina je nadaljevala splošno razpravo o invalidskem zakonu. Ob tej priliki je imel dve uri trajajoč govor naš poslanec Kremžar, ki je dokazal, da je osnutek invalidskega zakona, kakor ga je predložila sedanja vlada, eden najbolj nazadnjaških na svetu. Več kot polovico invalidov je bilo kar naravnost izbranih iz imenika invalidov. In ti sedaj ne dobivajo nobene odškodnine in podpore, tako da je vlada samo slovenskim invalidom dolžna čez 41 milijonov dinarjev. In na podlagi te krivice je narejen novi zakon. Posebno je bičal poslanec, da hoče vlada s novim zakonom naprtiti vse delo glede zaposlitve invalidom občinam, dočim bo država pobrala ves invalidski davek. Novi zakonski načrt je udarec v obraz posebno slovenskim in hrvatskim invalidom, ki bodo po novem zakonu močno prikrajšani ter popolnoma zapostavljeni srbskim invalidom. Posebno se je govornik obračal proti radičevcem, ki so tudi v tem oziru pustili Hrvate na cedilu. Dasi so bili prvotno proti takemu zakonu, ki z vso silo bije po Slovincih in Hrvatih (kateri pa seveda morajo plačati veliko večino invalidskega davka) in so celo izdelali oddvojeno mišljenje, vendar so v zadnjem trenutku vrgli puško v koruzo ter se pridružili novemu načrtu (Pucelj, Prepeluh in Kelemina, ali boste tudi to brco, ki so jo dobili slovenski in hrvatski invalidi z glasovi radičevcev, skušali oprati in zagovarjati z zmerjanjem na SLS?). Govornik je zahteval, naj vlada umakne ta načrt, ki so ga vsi slovenski in hrvatski invalidi enodušno zavrgli ter predloži Davidovič-Koroščev načrt, ki je bil narejen s sodelovanjem vseh invalidskih organizacij.

Drugi dan je zunanji minister ob navzočnosti zastopnikov vseh tujih držav narodni skupščini dal pojasnilo glede stališča, ki ga zavzema jugoslovanska vlada v bolgarsko-grškem sporu. Minister je seveda govoril tako, da ni ničesar povedal, ker ni

ma vzroka zameriti se ne na to ne na ono stran, pač pa je poudarjal, da je v sosednji državi (katera je ta sosednja, je zopet previdno zamolčal) organizacija, ki pošilja na naše ozemlje čete, ki delajo nemir in da naj sosednja vlada ne misli, da je naša potrpežljivost znamenje naše slabosti.

Naslednji dan je narodna skupščina v načelu sprejela invalidski zakon.

V finančnem odboru je naš poslanec Pušenjak posebno ostro nastopil radi razsipanju cigaret ministrom in raznim visokim osebom. Dosedaj se je potrošilo za zastonske cigarete 12 milijonov dinarjev na leto, sedaj je določenih 6 milijonov, a tudi to je preveč. Ministri naj si cigarete kupijo, kot si jih morajo drugi državljani, kar pa se pri tem prihrani, naj se poviša plača tobaknemu delavstvu.

Nato je bila skupščina odgodena do prihodnjega četrtka.

Boj med dvema strujama

V Belgradu se bije najostrejši boj med dvema strujama za premoč v sedanjem političnem položaju.

Na eni strani stoji Pašić in njegovi najožji prijatelji. Njegov končni cilj je pri prihodnjih volitvah dobiti toliko poslancev, da ne bo navezan na nobeno drugo stranko, da bodo radikali sami imeli večino v narodni skupščini in bo tako on neomejen gospodar na spodaj in zgoraj. Zadostno število poslancev pa more dobiti največ na račun radičevcev, katere je treba zato čim bolj oslabiti in jim vzeti ves ugled med ljudstvom, ki bo potem rado dalo radikalom svoje glasove.

Da radičevce kolikor mogoče spravi ob ves ugled, jih je prisilil, da so se do zadnje pike odpovedali svojim načelom, kar je v resnici ugled Radičeve stranke omajalo do korenin. Toda Pašić hoče ponižanje radičevcev izpeljati do konca, do popolnega uničenja. Zato jih je vzel v vladu, kjer pa jim ne pusti prav nobenega vpliva. Pašić je dober računar: vedel je, da bodo Radičevi volilci postajali vedno bolj nestrpni in nevoljni nad svojimi ministri, ker nič ne dosežejo. Toda Pašić gre še dalje. Da bi docela prepričal hrvatske volilce, da Radičevi ministri v vladi pomenijo še manj kot nič, cela vlada naravnost poživja. To počivanje in neverjetna počasnost v delu je čisto po načrtu gospoda Pašića, ki hoče hrvatske volilce prepričati, da je vlada z Radičem še mnogo slabša kot kakšna druga vlada. Prav iz tega vzroka se Pašić niti ne protivi privzeti Radiča v vlado, dasi ga osebno iz dna srca mrzi.

Ne moremo tajiti, da je Pašić premeten in da njegov proračun — vsaj kar zadene Radičeve volilce — precej točen. Dalmacija se trumoma obrača od Radiča, hrvatski kmetje pa se edino s tem še tolažijo, da bo Radič Pašića prevaril. Radičevo stranko je Pašić razrahljal kot zmrzlina strnjeno prst na njivi in treba je le še močnega sunka — pa bo Radič štel le še malo poslancev. Ta sunek hoče izvesti Pašić z volitvami, katere bi razpisal, kakor hitro bi se mu zdelo, da so vezi v Radičevi stranki dovolj razrahljane.

To je ena struja v Belgradu.

Druga struja, ki ima močno zaslonbo zlasti v visokih izvenparlamentarnih krogih, pa se boji na eni strani vsemogočne moči Pašičeve, na drugi strani pa ve, da pomeni samoradikalna večina in vlada novo, do skrajnosti poostreno vojsko med Hrvati in Slovenci na eni ter Srbi na drugi strani. Tak boj ne ovira samo vsega smotrenega in pametnega gospodarskega dela, po katerem vsa država žehi kot razsušena zemlja po dežju, temveč je naravnost nevaren za državen obstoj. Tak boj bi bil toliko bolj nevaren, če bi se zunanje-politične razmere poslabšale.

Zato išče ta struja izhoda v tem, da se stvori že sedaj močna vlada iz vseh strank in narodov. Naloga te vlade naj bi bila izvesti resničen sporazum in spremembo ustave. Seveda je ta sporazum in revizija mislita precej drugače, kot je n. pr. program SLS. Kar zadeva spremembo ustave, bi obstajala po mišljenju te druge struje v prvi vrsti v tem, da se uvede senat, to je višja ali gosposka zbornica, ki bi imela zelo velike pravice, tako velike, da bi sedanja od ljudstva izvoljena skupščina imela pravzaprav samo še posvetovalno pravico pri končnem sklepanju državnih postav. Kakšen program za spremembo ustave bi pa končno naredila koncentracijska vlada, se pa seveda ne ve.

Zdi se, da bo ta druga struja močnejša kot Pašičeva. Zato Pašić stavlja na kokco ves svoj vpliv in igra za življenje in smrt. Za nas velja dvojno:

Danes je jasno, da bi SLS naredila ogromno napako, ko bi šla v sedanjo vlado. Godilo bi se nam slabše kot Radiču, ki more in mora k vsakemu novemu udarcu, ki ga sedaj namenoma posebno pogosto dobivajo Slovenci in Hrvati, le reči: Amen. Hvala Ti, Pašić.

In drugo, kar je še bolj važno in sedaj še bolj jasno: vzdržimo in vztrajimo. Vztrajnost je dinamit, ki razruši najtrdnjše stavbe in če gledamo danes na to srdito medsebojno borbo v Belgradu, vidimo, da mogočna Pašičeva stavba nevarno poka in jo drži skupaj samo še močna Pašičeva osebnost.

I^a. Amerika

se imenuje lina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Priporoča se manufakturna trgovina

R. Miklauc („Pri Škofu“), Ljubljana

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela „Union“.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

PO SVETU

Grško-bolgarski spor pred Društvom narodov. Vsled grškega vpada na bolgarsko ozemlje so se Bolgari takoj pritožili pri Društvu narodov. Tajnik tega društva je takoj sklical sejo sveta, ki je ukazal Grkom, da morajo takoj izprazniti bolgarsko ozemlje. Grki so se sprva temu upirali in dolžili Bolgare, da so povzročili spor. Vendar so na odločno zahtevo društvenega sveta umaknili svoje čete iz Bolgarije, ker bi se bili drugače zapletli v vojno z vsemi državami, ki so članice Društva narodov, in teh je 54. Pogled na izpraznjeno ozemlje je bil pa po odhodu Grkov zelo žalosten. Opustošili so namreč vse, kar so dosegli. Živino so odgnali, letino odpeljali ali pa so jo uničili. Svet Društva narodov je zato sestavil posebno mednarodno komisijo, da oceni škodo. Komisija se je takoj podala na lice mesta in pričela z delom.

Hudi boji v Siriji. V Siriji se bijejo hudi boji med Francozi in uporniki-domačini. Uporniki so zelo dobro organizirani in imajo precej močno oboroženo armado, ki prizadeva Francozom velike izgube. Posebno hudi boji se bijejo v Damasku in okolici. Mesto Damask so Francozi obstreljevali s težkimi topovi in s tem porušili mnogo hiš. Veliko ljudi je bilo ubitih in mnogo jih je našlo smrt pod razvalinami. Francozi so razdejali tudi jetnišnico, kjer je bilo zaprtih 1200 jetnikov. Vsi so pokopani pod razvalinami. Angleški in ameriški konzul sta se pritožila vsled brezobzirnosti Francozov in sta jim povedala, da bosta zahtevala odškodnino za vso škodo, ki jo imajo pripadniki njihovih držav. Tudi med Arabci in vsemi muslimani je nastalo veliko razburjenje, ker so Francozi tako poškodovali Damask, ki ga smatrajo Arabci za svoje sveto mesto. Po vsej Arabiji se širi gibanje za boj proti Francozom, kar pomeni za te veliko nevarnost. Zato se že sami Francozi jeze na generala, ki je dal obstreljevati Damask, in zahtevajo, da ga vlada takoj odstavi.

Francoska vlada odstopila. Ker francoska vlada ni čutila zadostne večine v skupščini, je odstopila. Novo vlado je sestavil dosedanji ministrski predsednik Painleve. V vlado so vstopili tudi pristaši prejšnjega predsednika Heriota.

Madžari proti Zvezi narodov. Dva madžarska poslanca sta v parlamentu stavila predlog, naj Madžarska izstopi iz Zveze narodov, ker se ta nič ne briga za narodne manjšine. Videti je bilo, da bo večina glasovala za ta predlog, vendar je vlada pregovorila poslanca, da sta predlog umaknila, ker bi drugače Madžarska prišla v preveč neprijeten položaj in bi bila po lastni krivdi osamljena.

Fašisti hočejo celo Dalmacijo. Pretekli teden so imeli fašisti v Zadru svoje zborovanje, na katerem je govoril njihov vodja, ki je rekel, da fašisti ne bodo prej mirovali, dokler se cela Dalmacija ne pripadljujevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

NOVIČAR

d Naša povest. Z današnjo številko začenjamo prinašati lepo povest irskega dekleta, ki ji je ime Nodlag, kar se pravi po slovensko božična noč. Svoje ime ima od tod, ker je bila na božični večer najdena v hlevu. Povest popisuje trpljenje irskega naroda v boju za svobodo in žrtev tega boja je plemenito dekletko Nodlag.

d Somišljeniki, naročite takoj koledar naše Kmetijske zveze, ki je izšel za leto 1926 v posebni lepi žepni obliki. Naroči se lahko po dopisnici na naslov: Jugoslovanska kmetijska zveza, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. Cena 10 Din. Plačate po položnicah, ki se vam določijo. — Ločite dobro naš koledar od onega, ki so ga izdali bivši samostojneži z imenom »Kmetijski koledar«. — Mnogo izvodov smo poslali tudi našim zaupnikom po deželi, da ga razprodajo. Povprašajte takoj pri njih. Vsak naš kmet naj ima naš koledar!

d Za naše cestne odbore. Našim cestnim odborom, za katere pobira država cestno doklado, potem je pa ne izplača, je država dolžna veliko milijonov. Medtem ceste propadajo, dasi ljudje točno plačujejo zanje. Naši poslanci Serbec, Škulj in Vesnjak so radi tega posredovali pri finančnem ministru, ki je obljubil, da bo postavil v proračun večjo vsoto za izplačilo tega dolga.

d Novo katoliško kapelo so na vseh Svetih dan slovesno blagoslovili v Belgradu.

d Za upokojene železničarje se je pri finančnem ministru krepko potegnil naš poslanec Pušenjak. Zahteval je, da se izdela zakon o upokojencih in njih vdov in sicer po zaslišanju upokojencev samih, ki so svoje zahteve našli v spomenici od 5. oktobra.

d Tiskovna tožba. Ljubljanski škof in sarajevski škof tožita »Slovenski narod« radi obrekovanja.

d V Rimu je bilo letos 600.000 romarjev iz celega sveta.

d Vovk v gostilni. Neki gospod v Ljubljani ima namesto psa pristnega volka, menda udomačenega. Po cesti ga vodi na vrvi. One dni enkrat pa se mu je izmuznil iz rok in jo ubral po kranjski maniri naravnost v bližnjo oštarijo, kjer ga gostje niso nič kaj veselo sprejeli. Vendar hujšega ni bilo.

d Skrajna neumnost. Tudi pri nas so nekateri tako omejeni in neizobraženi, da skrivajo nove dvodinarske novce, kakor da bi res imeli kakšno vrednost razen tiste, ki jo daje postava. Ta drobiž vendar ni srebrn. Cekine, te spravljajte, če mislite, da je denar najbolj plodonosno in varno naložen, če ga imate doma v skrinji. Torej pamet!

klopi k Italiji. Nato so izvolili poseben odbor, ki bo agitiral za priklopitev Dalmacije Italijanom.

Konec občinske avtonomije v Rimu. V Rimu so že odpravili občinski svet in imenovali guvernerja. Tako nameravajo napraviti v drugih velikih mestih.

d Kovan drobiž po 1 Din je tudi že došel v Slovenijo. Naj bi umazana strganija; ki nam ne dela baš časti, čimprej izginila.

d Dalmatinska pučka banka v Splitu je prešla v italijanske roke. Pri nas so itak že skoro vse liberalne banke v tujih rokah — tako delajo liberalci za ujedinjenje — sedaj se vidi, da v Dalmaciji gredo po isti poti.

d Važni iznajdbi G. Josip Nachtigall v Ljubljani je iznašel za lokomotive pripravo, ki prištedi 13% premoga ter doseže 17% večje izkoriščanje istega. Izumel je še drugo pripravo, ki zabrani, da ne more nobena iskra iz lokomotive, s čemer bodo pogosti požari, zaneteni po lokomotivah, preprečeni. S pomočjo obeh iznajdb bo naša država prihranila vsako leto okrog 75 milijonov dinarjev.

d V Št. Vidu nad Ljubljano se je naselil kot okrožni zdravnik g. dr. Joško Arko in ordinira v hiši gospe Štrukelj v Vižmarjih.

d Kako v Ljubljani gospodarijo. Ljubljanski sokoli imajo še od svojega zleta svet, na katerem je stal lesen stadion. Les so odprodali, zemljišče pa sedaj prodajajo mestni občini, ki ga je kupila po 32 Din meter, dočim se zemljišča v tistem delu mesta z lahkoto dobijo po 10 Din. Liberalci bi radi na ta način z mestnim denarjem pomagali plačati dolg novega sokolskega doma na Taboru. Naša stranka se je pritožila na velikega župana radi razsipanja mestnega denarja. Veliki župan je kupčijo sicer potrdil, za ceno pa je odredil, da se mora zvršiti sodna cenitev.

d Dijaško podporno društvo v Ljubljani podpira revne študente, predvsem visokošolce. V ta namen prirejena velika dobrodela loterija vsebuje med tisočero dobitek tudi sledeče: nov Fordov avtomobil, mlad konj s kočijo, celotna sobna oprava, slamoreznica, kolo, radio-aparat, železen plug, obleke itd. Ker z nakupom srečk podpirate naše dijake, zraven pa pripravljate še sebi bogat dobiček, pridno segajte po srečkah. Dobe se po 10 Din povsod, zlasti pa v Ljubljani pri odboru D. P. D., Akad. dom, Miklošičeva cesta 5.

d Pomiloščeni vojaški begunci. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se oproščajo vsake kazni oni vojaški begunci, ki se prijavijo do 1. januarja 1926.

d Ponarejeni dolarji. Ameriško poslatništvo v Belgradu je obvestilo naše oblasti, da krožijo po mnogih državah novi dolarji ponarejeni bankovci, in sicer po 5 in 20 dolarjev. Bankovci so mojstrsko pogojeni in jih je zelo težko razločiti od pravih bankovcev.

d Boljševiki pa znajo! To jesen se je vrnilo iz Rusije na Bavarsko neko komunistično odposlanstvo, ki je odšlo v Rusijo, da se na lastne oči prepriča, kakšna so komunistična nebesa med boljševiki. In ko so prišli nazaj, tedaj so vedeli povedati toliko

lepega o boljševiški upravi, da so se nemškimi komunistom kar sline cedile. Vzdihovali so: O, da bi mogli biti vsaj ruski kaznjenci po ječah, katerim se neprimerno boljše godi kot nemškemu delavcu. — Zdaj se je pa pokazalo — tako pišejo bavarski časopisi — da je omenjena komisija bila do dobrega »potegnjena«. Ruski socialisti sami so zadevo razkrinkali. Vse ogledovanje je bila pravcata komedija. Komisija je bila neprestano pod ruskim spremstvom in nadzorstvom. Udeleženci niso mogli z nikomur poljubno v zvezo stopiti, z nobenim delavcem se poljubno razgovarjati o ondotnih razmerah. Na tisoče delavstva so komandirali na kolodvore, da so ob prihodu Nemcev navdušeno vpili: »Živijo komunizem! Živela tretja internacionala!« Kdor ni maral sodelovati, je bil ob kruh. V javnih zavodih, ki so jih smeli odposlanci obiskati, so poprej vse uredili in posnažili. V jetnišnicah so kaznjence odpeljali v druge prostore, na njih mesto pa so spravili »prostovoljne« jetnike, ki so si smeli postreči tudi s pečenko...

d Škratinka se je pojavila na Gori pri Mokronogu.

d Nogo si je zlomil g. župnik Ilc v Rušah ob Dravi.

d Pet otrok zgorelo. 27. oktobra ob eni popoldan je v Dol. Ziljah v župniji Preloka ob Kulpi izbruhnil požar. Zgoreli sta hiši št. 25, kjer je ogenj nastal, in št. 27. Gospodar prve hiše, Marko Balkovec, je bil z ženo, s sinom in sinaho na polju, in niti od daleč niso slutili, da jim doma ogenj neusmiljeno uničuje hišo in imetje in pa da žive sežiga njihove otročice, ki jih nihče ne sliši vpiti, nihče jih ne pride otet grozne smrti. — Gospodinja je bila pustila pet malih otrok (štiri svoje, a enega od sinahe) v hiši brez nadzorstva, jih zaklenila in odšla za drugimi na polje. Medtem je najbrže kateri otrok iztaknil kje žveplenke in zanetil ogenj, v katerem so vsi v silnih mukah našli smrt. Zalosten in pretresljiv je bil pogled na sežgana trupelca. Najstarejši petletni Francek se je poskušal rešiti, iskraje izhoda, pa ni mogel ven. Kmalu potem, ko so ga potegnili iz plamena, je na opeklinah umrl. Drugi trije — Angelica, Barica in Jožek — so se tiščali skupaj in so jih izvlekli izpod kupa pšenice, ki se je bila usula skoz pregoreli strop nanje in zabranila, da niso popolnoma zgoreli. — Možje so jokali, ko so videli te žalostne ostanke nedolžnih bitij. Brez ročic, nožic in glavic so bili. Barica je bila podobna črnemu hlebu, pšenica se je zajedla v meso. Najmlajša 2 in pol rusesca stara Anica, nečakinja prvih štirih, je zoglenela v zibelki. V mrtvašnici so počivali v skupni krsti, zaviti v ostanke ogorelih rjuh. — Žalost uboge družine, zlasti pa še obup obeh mater se ne da popisati. Hiša je do tal porušena, kupi ogorele pšenice in koruze so na pogorišču. Od sosedove hiše so ostale le stene. Z otroki je zgorela njihova dota, do 900 dolarjev, ki si jih je bil gospodar s trdim delom prihranil v Ameriki. Samo neke v kotičku je našel 5 ameriških cekinov nepoškodovanih. Kakor simbol zlatih duše otročičev, ki so čiste zletele nad zvezde. — Starši, ne puščajte otrok samih doma!

d Velika najdba. Nedavno je našel neki gost v hotelu »Palace« v Belgradu

vložno knjižico za 6½ milijona dinarjev, glasečo se na prinašalca proti geslu. Najditelj je dragoceno knjižico takoj izročil mestni policiji. Belgrajčani so zelo radovedni, kdo je srečni lastnik tolike govine.

d Velika nesreča v kamnolomu. Iz Peč pri Moravčah nam poročajo: Dne 21. okt. t. l. so kopali v tukajšnjem takozvanem »Bruhu« šuto za posipanje cest, ki so tudi v našem kraju v silno slabem stanju. Blizu pete ure popoldne, ko so ravno mislili nehati z delom, se odtrga nad njimi skala in jih vrže v 15 metrov globok prepad. 25 letni fant Pavel Prašnikar je bil na mestu mrtev. Oženjeni 26 letni Franc Brate je imel zlomljen križ in je 23. t. m. v bolnici v Ljubljani podlegel poškodb. Pripeljali so ga domov, kjer je bil 26. t. m. pokopan. 31 letni oženjeni Ciril Jesenski je dobil tudi težke poškodbe na glavi, hrbtu in nogi, pa bo, hvala Bogu, okreval. Le 49 letni oženjeni Martin Mal jo je srečno odnesel, ker je stal nekoliko ob strani in se je pravočasno zagrabil za bližnjo korenino. Velika žalost in groza je navdajala celo župnijo. Oba ponesrečenca sta imela prekrasen pogreb. Naj v miru počivata! Družinam ponesrečenec pa naše globoko sožalje!

d Požar. V noči na 28. oktober je v Zaloški pri Čemšeniku, občina Trojane, nenadoma izbruhnil požar pri posestniku Francu Lebarju, p. d. pri Pirnatu. Pogorelo je njemu kakor tudi njegovemu sosedu Filipu Lebar, p. d. Zalakar, gospodarsko poslopje, kjer je bilo polno krme, 3 prašiči, veliko krme, razno gospodarsko orodje in štirje vozovi. Škoda je velika. Slutijo, da je zažgala zlobna roka.

d Alkohol in surovost. Iz Trojan poročajo: Preteklo nedeljo zvečer je šel delavec Josip Petrovič, doma iz Cerknice na Notranjskem, s svojim tovarišem iz Trojan proti Učaku prav židane volje. Med potjo sta popevala in vpila »auf«. Več domačih fantov, ki so to slišali, se je skrilo nad cesto pod nekim kozolcem. Ko sta se »aufarja« približala, so fantje planili nanja. Petrovičev tovariš je zbežal, njega samega pa so s kolmi pobili na tla, tolkli ga po glavi in po hrbtu in ga obenem tudi obdelovali z nožem. Zadobil je dve veliki rani, eno na desno roko in drugo v desno nogo ter hude udarce po hrbtu. Iskati je moral takoj pomoč pri zdravniku.

d Zasulo ga je. Iz Kostanjevice na Dolenjskem poročajo: V sredo popoldne sta 18 letni Adolf Drachler in njegov brat v Orehovcu kopala pesek, da ga odpeljeta na grobove. Pri tem se je vdrl kos peščene zemlje in podsul Adolfa. Strlo mu je glavo in prsni koš ter zlomilo roko. Bil je na mestu mrtev. Siromak: kopal je pesek za grobove, a ni slutil, da ga koplje tudi za svoj lastni grob.

d Padel je z voza ptujski občinski uslužbenec Jazbec ter si zlomil tilnik. Bil je takoj mrtev.

d Na 165 let ječe je bil prejšnji teden obsojen v Prizrenu neki Sali Šaban, kateremu je sodišče naprtilo osem ubojev, sam pa pravi, da je nedolžen.

d Občinski blagajnik ropar. Svoječas so našemljeni roparji udrli v hišo bogatega kmeta Dušana Radoniča v sremski vasi Ja-

zak in mu vzeli 120.000 Din. Radonič je v roparjih spoznal občinskega blagajnika Veljka Veljakoviča in dva četnika. Javil je stvar orožnikom, ki pa niso hoteli v stvari nastopiti. Radonič se je nato odpeljal v Belgrad in osebno posredoval na pravosodnem ministrstvu, da poklicane oblasti store svojo dolžnost. Ministrstvo je takoj odredilo preiskavo, nakar so Veljkoviča in njegova pajdaša aretirali in jih uklenjene odpeljali v Mitrovico.

Mah in lišaj na sadnem dnevju odstranjuje Arborin, katerega izdeluje Chemotechna, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču). Cena Din 10 za kg.

V celi državi dobro poznato milo »Gazela« vsebuje in ima samo dobra svojstva. Gospodinj, vpoštevajte to in zahtevajte v trgovinah izključno samo »Gazela«!

Ob mrzlih jesenskih in zimskih dneh prihajajo naše marljive žene vse premrle iz mesta domov. Kako jih najbolje razveseliš? Gotovo najbolje s skodelico vročega izvrstnega »Buddha«-čaja. Dobi se povsod.

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev izdeluje in razpošilja z živinovzdravniškim navodilom zavoj Din 12 samo lekarna Hočevvar, Vrhnika.

VOJAŠKE ZADEVE.

Vojaška prisega. Vse vojaške obveznike opozarjamo, da se ravnajo po odredbah, ki so bile izdane glede vojaške prisega. Vsa potrebna navodila so prejela županstva, kjer naj se prizadeti informirajo, da ne bodo imeli neprilike.

Vprašanje: Moj svak je bil potrjen za polni rok. Jaz bi ga rad posinovil, ker sem pohabljen in nesposoben za delo. Ali bi mu mogel v tem slučaju znižati vojaško službo na devet mesecev? — M. B.

Odgovor: Ne, ker se ne bi še prišteval k Vaši družini in bi tudi sicer ne imel pogojev za skrajšan rok.

Vprašanje: Moj oče je star 66 let in je močno pohabljen, ravno tako tudi moj brat, ki je rojen l. 1902. Po poklicu sta krojača in nista za drugo delo sposobna. Ali imam jaz pravico do oprostitve ali do skrajšane roka? — M. G.

Odgovor: Krojaško delo je tudi delo in se tedaj o navedenih, ki izvršujeta krojaštvo, ne more trditi, da sta nesposobna za delo. Zato nimate pravico do oprostitve, in ker najbrže prva dva nista služila pri vojakih, tudi nimate pogojev za skrajšan rok.

Vprašanje: Ali se smatra služba v vojski bivše Avstrije, ako je trajala nad tri leta, za polni rok, četudi je bil dotični šele potrjen, dočim je bil v mirnem času nesposoben? — M. L.

Odgovor: Le aktivna triletna vojaška služba se smatra za polni rok, ne pa tudi v Vašem slučaju, v katerem se služba smatra za črnovojniško.

KUPI in bodeš vsakemu priporočal trvdko

Lenasi & Gerkman Ljubljana

Tu se dobi najboljšo sukno, kamgarn, leviot za moške in ženske obleke. — Vedno najnovejše rute, šerpe itd. — Solid. postrežba ter nizke cene.

POLITIČNI ZAPISKI

p Gorje. V nedeljo 8. t. m. ob 3 popoldne je v dvorani shod SLS. Poroča poslanec Serbec o sedanjem političnem položaju. Pridite polnoštevilno.

d Dr. Korošec v Dalmaciji. Dr. Korošec prireja v Dalmaciji shode Hrvatske pučke stranke. Zanje velike uspehe, kar kaže, kako so Dalmatinci nezadovoljni z Radićevo politiko. Radićevo časopisje seveda zavoljo tega dr. Korošca zmerja s pöpom, kar pa žal ni uspešen recept za jetliko Radićeve stranke.

p Štiri mesece vladajo radičevci skupno z radikali. Pokazati nimajo nikakega uspeha. Narodna skupščina zboruje, pa ni sprejela še niti enega zakona. Kako se dela pod to vlado, ve danes iz žalostne lastne skušnje kmet in meščan. Nikoli se ni zarubilo toliko kmetom kot v teh mesecih. — Zakaj pišemo o tem? Zato, da spomnimo, kak krik so gnali ravno bivši samostojneži proti Davidovičevi vladi, ki ni bila na krmilu niti cele tri mesece. Predno je mogla 20. oktobra lanskega leta pred narodno skupščino z zakoni, jo je skupni napad samostojnih kmetov in samostojnih demokratov vrgel. Pomagal pa je kakor znano Radič. Kako bi bilo že danes drugače, če bi politični slepci ne bili prepričali dela Davidovičeve vlade! Ne pozabimo, da sedanjo vlado podpirata tudi slovenska poslanca Pucelj in neki Klemina.

p Pucelj in dolenjski vinogradniki. Poslanec sedanje vladne večine g. Pucelj je bil izvoljen od hrvatskih radičevcev, katerim se je pridružil v finančni odbor. Prišel je tudi v odsek finančnega odbora, ki obravnava carinski tarif. Po tem carinskem tarifu se plačuje od blaga, ki ga pripeljejo v našo državo in ki ga izvozijo. In v tem odseku je tudi g. Pucelj izpregovoril besedo, in ta je bila za — pivo. Zavzel se je za to, da se zniža carina na uvoz piva, češ, da je danes predrago. Nič ne rečemo, da ni pivo drago, in marsikdo bi ga z g. Puceljem vred raje ceneje pil, toda gospod ni samo gostilničar, ampak tudi poslanec. V Sloveniji pa imamo ne samo pivovarjarje, ampak tudi vinogradnike. Ti bi tudi radi svoje vino prodali po primerni ceni. Vsak otrok pa ve, da se bo toliko vina manj stočilo, kolikor se bo piva več. In če se bo prvo pocenilo, se ga bo več stočilo. — V Velikih Laščah nimajo trte in so zato morebiti s Puceljevim predlogom zadovoljni, toda kako bodo njegovi volivci v vinorodnih krajih, je drugo vprašanje. — Spet bodo morali naši poslanci popravljati nerodnosti drugih.

p Reklama. Samostojni centralisti so ustanovili v Ljubljani svojo hranilnico. Reklamo zanj delajo tako, da lažejo o velikih izgubah pri naših gospodarskih podjetjih. Ker je taka reklama zelo obrabljena in so je vedno še pokazala za neuspešno, se prav nič ne razburjamo. Tudi ne bo ta reklama pomagala, da ljudje ne bi nehali s studom govoriti o samostojnežih, ki so predvčeraj-

njim zabaljali čez davke, danes zopet zabavljajo, jutri bodo zopet zanje glasovali. Danes avtonomisti, jutri centralisti, drugi republikanci in federalisti, potem Pašičevci, včeraj Slovenci, potem Srbi, danes Hrvati — čez to kolobocijo vam tudi zgorajšnja reklama ne bo pomagala.

d Visok obisk. Papeževega poslanika v Belgradu je prejšnji teden obiskal sam g. dr. Žerjav. Brez dvoma mu je razkladal svojo veliko ljubezen do ljubljanskega škofa, do duhovnikov, svojo izredno udanost do katoliške Cerkve, misijonsko delo, ki ga opravljata »Domovina« in »Jutro« za poživitev verskega življenja med našim ljudstvom s tem, da vedno priporočata umazane in protiverske romane ter se norčujeta iz verskih obredov in verskih ustanov. Škoda, ker poslanik g. Žerjavu ni nič verjel, ker ga že prav dobro pozna.

p Kaj bo, kaj bo! Liberalcem se božja pot dr. Žerjava k Pašiču še ni izplačala — radikali nočejo še nič povedati, ali jih sprejmejo medse ali ne. Ni čuda, da so gospodje zelo nervozni in občutljivi. Zato jim za sedaj odpuščamo njihovo zmerjanje po brezverski Domovini, saj vemo, da človek, ki mu ne gre vse po sreči, na vse strani znaša svojo jezo.

p Radikalna skrb. Kralj je sprejel Davidoviča v dveurni avdienci. Tak pogovor je močno zaskrbel g. Pašiča. Ljubljanski liberalci so takoj sklicali svoj izvršilni odbor ter se posvetovali, če ne bi kazalo, da bi se dr. Žerjav šel pokloniti tudi g. Davidoviču. Politika je umetnost naprej videti in zato bi bil ta korak vsekakor zelo pameten.

d Sodba o dr. Korošcu. Hrvatski politik dr. Politeo, ki bi nas tožil, če bi mu rekli, da je klerikalec, je zapisal v svojem listu »Svobodne novine« naslednje mnenje o politiki SLS: »O Slov. ljudski stranki in njenem vodji dr. Korošcu kot klerikalnem politiku se more imeti kakršnokoli mnenje, vendar se mora dr. Korošcu priznati, da je dosleden in pošten politik, ako je »Slovenčev« mnenje (glede vstopa v vlado) tudi njegovo. Vsekakor je mnogo boljši od g. Stj. Radiča, ki se je zaradi oblasti popolnoma odrekel svojemu programu. A ne sme se pozabiti, da bi imel dr. Korošec, ako bi se hotel priključiti današnji politični črti radikalov (in radičevcev) mnogo krajšo pot nego Radič. Tudi se ne sme pozabiti, da je za časa Davidovičeve vlade in bloka narodnega sporazuma ter kmetske demokracije ravno dr. Korošec najbolj brzdal Radiča in ga opominjal k zmernosti. Zato bi mogel sedaj mnogo lažje opravičiti svoj morebitni prehod k centralizmu in Pašiču, nego more to storiti Radič. Vendar ostaja dr. Korošec dosleden svojemu avtonomističnemu stališču, katero edino — morebiti tudi razširjeno — more prinesiti trajne koristi kakor Sloveniji tudi vsem ostalim krajem naše države. Vztrajajoč na tem stališču in v tej politiki rešuje dr. Korošec Slovence pred sramoto in škodo, ki jo je Stj. Radič prizadel Hrvatom.«

SIROM · DOMOVINE

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Semenj.)

Zadnji Jernejev semenj se je nabralo od sejmskih pristojbin okrog 27.000 kron, lansko leto pa okrog 20.000 kron. Čudno se nam zdi, da je prišlo letos od sejma samo 7000 kron več kot lani, ko so se vendar pristojbine zvišale za 100% in ker očitno trdijo, da je bil sejem letos tako obiskan kot lani ali pa še bolj. Kako bi se dala ta zaženetka ugodno rešiti?

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Smrtna kosa.)

Zopet je odšel v večnost vzor fantov — Joško Radkovič, iz šmalčje vasi. Dne 12. septembra je odšel k Bogu po plačilo. Bil je eden kremenitih značajev, odločen katoliški fant. Ko se je ustanovil orlovski odsek, je pristopil kot edini član k telovadbi in ko se je osnovala godba, je bil zopet navdušen za godbo. Ni se ustrašil peevk, ki so kar deževale proti odseku in proti posameznim članom, ni se ustrašil ne bližnjih ne daljnih nasprotnikov, ki so se zagnali proti katoliškim organizacijam, zlasti v začetku ustanovitve. Potreba so se udeležili Orli z godbo, požarna bramba in veliko drugih njegovih prijateljev. Leno se je poslovil od njeja v imenu Orlov g. duh. svetnik Lesjak. — Odšel si, dragi Joško od nas, toda ne za vedno. V nebesih se zopet vidimo. — Žalujemočim starišem naše najiskrenejše sožalje.

IZ NOVEGA MESTA.

(Kat. prosvetno društvo.)

Slov. kat. prosv. društvo »Soča« je imelo dne 22. oktobra svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Dr. Ivo Česnik, odvetnik v Novem mestu, predsednik; Peter Mrak, železniški uslužbenec, Kandija, podpredsednik; Mimi Vodnikova, odvet. uradnica v Novem mestu, tajnica; Janko Levce, trgovski pomočnik, taj. namestnik; Franc Pelko, krojaški mojster, blagajnik; Marija Mežnaršič, soproga poduradnika, blag. namestnica; Marija Kosova, gospodarica in knjižničarka; Fran Vodnik, podobar, namestnik; gđ. Bajde, ga. šifer, ga. Picek, g. Franc Blažič, v. kar. vsi v Novem mestu, odborniki brez mandata. — V novem poslovnem letu namerava društvo prirediti več prosvetnih večerov s predavanji, deklaracijami itd. Svojo prvo prireditev je imelo v nedeljo dne 25. oktobra. Na sporedu so bile pevske točke, citiranje, deklaracije in Jakob Aleševčeva veseloigra »Visoki C«.

LESCE.

(Seja planinskega odbora.)

Tu se je vršila dne 21. oktobra t. l. seja Planinskega odbora za radovljjski okraj, katere so se udeležili gđ. kr. krajni komisar za agrarne operacije dr. Fr. Spiller-Muys, drž. ekonom Jos. Sustič, načelnik Iv. Ažman, odborniki Jakob Jan, Ant. Cvenkelj, Fr. Jakelj, Iv. Vester, Ivan Finžgar, Lovro Poljanec, Iv. Soklič, Iv. Rozman in Podlpanik. Odbor je rešil vse točke dnevnega reda, med temi tudi vprašanje na grad dobrih planinskih pastirjem iz obeh sodnih okrajev. Soglasno se je sklenilo, da priredi planinski odbor v prvi polovici marca 1926 na Jesenicah kot prometnem središču obeh sodnih okrajev iz lastnih sredstev enodneven pastirski tečaj. Vsakemu pastirju, ki se udeleži tečaja in se izkaže z izkaznico od županstva, izplača odbor dnevnicu v znesku 40 Din in mu povrne železniške stroške. Organizacija tečaja se poveri srezkemu ekonomu, ki pritečne k sodelovanju še druge strokovnjake. Na tečaju se bo navzočim pastirjem podalo poleg vsestranskega planšarskega pouka tudi navodilo, kaka dela ima opravljati pastir na planini, ako naj pride v poštev za posebne nagrade, kater bo razdeljeval planinski odbor jeseni prihajajočega leta onim pastir-

jem, ki se bodo posebno odlikovali. — Odbor je nadalje sklenil, da podeli za letos nagrade zaslužnim pastirjem, kateri s pašo pravilno kolobarijo in ki vstrajajo pri svojem poklicu. Te nagrade so se priznale:

za sodni okraj Radovljica:

Ignac Jan, Sv. Lucija (Begunje)	3 leta	40 glav	50 Din
Simon Koselj, Ribno	1 leto	53 "	50 "
Jak. Smolej, Zasp	1 "	120 "	100 "
Franc Pintar, Grad (z ženo)	9 let	60 "	100 "
Janez Zvab, Boh. Bela 29	"	35 "	100 "
Anton Zvab, Boh. Bela 50	"	"	100 "
L. Janežič, Breznica	6 "	50 "	75 "
Janez Cebelnik, Hraše 35	"	70 "	150 "
Gasper Sušnik, Savica 6	"	40 "	100 "
Fr. Ambrožič, Sp. Gorje 2 leti	40 "	50 "	50 "
Andrej Kokalj, Begunje 17 let	90 "	100 "	100 "
Matevž Ulčar, Rodine 50	"	30 "	175 "
(podpora)			
Luka Dackkobler, Breznica	70 "	(podpora)	175 "
Janez Razinger, Zirovnica	30 "	100 glav	150 "
Anton Potočnik, Podhom	40 "	84 "	150 "
Jožef Žagar, Podhom	2 leti	190 ovac	50 "
Jožef Vidic, Selo pri Bledu	3 leta	40 glav	150 "

Skupaj 1825 Din

Iz sodnega okraja Kranjska gora dobe nagrade:
Franc Ličoi, Kor. Bela, pase 25 let . . . 250 Din
Matevž Novak, Potoki, pase 30 let . . . 250 "
Franc Šimnic, Jesenice, invalid, pase 82 glav 250 "
Anton Hribar, Podkoren, pase 1 leto, 100 glav 200 "

Skupaj 950 Din

Ti zneski se izplačajo na pastirskem tečaju. Končno se sklene sestaviti spomenico za omiljenje prestopka ozir. kazni od strani političnih oblasti v slučajih prestopkov pri gozdni pašl. Spomenico predloži odbor na merodajno mesto.

DOL. LOGATEC.

(Posvetitev novega občinskega doma.)

V nedeljo dne 25. oktobra 1925 se je pri nas blagoslovil občinski dom, ki so ga Logatčani zgradili v največji slogi. Istočasno se je svečano otvoril tudi novovoz prizidani del farne cerkve, ki je prav tako delo sloge in skupnosti vseh faranov. Stroški za cerkev so namreč največ kriti s prostovoljnimi darovi. Tako je Dol. Logatec v nedeljo pokazal svetu, kaj premore sloga in da se dado skoz leta in leta pereča vprašanja hitro rešiti, ako je le volja zato. — Že več dni se je vse pripravljalo za nedeljsko slavnost. Pletli so se venci, dovažali in postavljali mlaji itd., in le škoda, da je bilo vreme neugodno, okrasitev bi bila še lepša. V nedeljo zjutraj na vse zgodaj so zagrmeli toniči in praznično so pritrkavali zvonovi. Ob pol 9 je povzdignila svečanost tega slavnostnega dne godba prosvetnega društva s sviranjem po glavnih ulicah. Nato se je pričela cerkvena slovesnost. Gospod dekan Kete z Vrhnike je v prelepem govoru obrazložil pomen slavnosti. Na ta pomen je nanizal veliko lepih misli, poudarjajoč, da je prenova te cerkve le nekaj zunanji zgled, kako treba prenoviti tudi duše na znotraj. Nato je daroval g. dekan slovesno sv. mašo. Nekaj izrednega je bilo ta cerkveno petje v spremstvu orkestra. Združili so se namreč pevci vseh društev brez razlike strank v veličasten zbor pod vodstvom g. Danijela Cerarja in g. Slavka Oblaka in zdelo se je, da nima cerkev nič za glas več prostora. Cerkev sama se je vsa lesketala v električni razsvetljavi. Po sv. maši se je pomikal spoved proti novi občinski hiši. G. dekan je blagoslovil novo hišo, nakar se je odkrila spomni-

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

eka plošča. Medtem ko je zunaj zaigrala godba, se je občinski odbor zbral v sejni dvorani v prvem nadstropju, nakar je z balkona te dvorane nagovoril spodaj stoječe občinstvo g. župan Gabriel Oblak. Razložil je med drugim, da prejšnji občinski dom nikakor ni odgovarjal svojemu namenu. Že večkrat se je Dol. Logatec nudila prilika, da obogati svoje gospodarsko življenje z napravo te ali one ustanove, z naselitvijo teža ali onega urada, ali vselej je bila glavna ovira pomanjkanje stanovanj in prostorov. Danes pa ima občina na razpolago prostore, ki bodo ob zopetnih prilikah omogočili nov dotok življenja v Logatec. Za sedaj je ta hiša sedež treh uradov ter nudi pet družinskih stanovanj in ima poleg tega le malo obožnico. — Po županovem govoru je zopet zaigrala godba, v dvorani pa je otvoril g. župan slavnostno otvoritveno sejo, v kateri je predložil g. odbornikom kratko zgodovino Dol. Logatca z namenom, da pokaže, kako je bil razvoj tega kraja zlasti zadnjih petdeset let usmerjen navzgor. Na podlagi kronike in arhivnih beležk je pojasnil razmere in napredovanje Logatca v zadnjem razdobju, omenjajoč nastanek gospodarsko važne ceste z Idrijo, gospodarski preokret z otvoritvijo južne železnice, ustanovitev šole, ustanovitev fare, pridobitev gospodarskih naprav, kakor vodovoda, elektrike itd. Predložil je tudi vse nesreče, kakor popolne požare Dol. Logatca, kužne bolezni itd. ter ovire, ki so otežkočale napredovanje kraja in pri tem postavil v zgled vztrajnost, žilavo pridnost in neomajno slogo občanov. Omenil je tudi italijansko okupacijo in zopetni gospodarski preokret, ki je nastal vsled rapalske pogodbe. Dokazal je tudi, da Logatec krepko napreduje in da je prebivalstvo v desetih letih naraslo za približno 30 odstotkov. — Ker se je popoldanska služba božja prestavila na večer, je priredila godba Kat. prov. društva koncert v parku pred cerkvijo. — Okrog 8 se je začela cerkev polniti, tako da ni imela dovolj prostora za vse. Cerkev sama je bila vsa v svetlobi in pričel se je pevski spored, združen z orkestrom. Slovesno so se odpele litanije, nakar je sledilo zopet nekaj pevskih točk. Naravnost presunljivo pa je bilo, ko je zaorila pesem »Jubilate Deo« spremljana z orkestrom, zapeta od mogočnega zbora nad 60 glasov. Slovesnost se je zaključila s pevmijo »Povsod Boša«, nakar se je ljudstvo pričelo rezhati, veseloč se, da so se vse slavnosti tako lepo izvršile.

LESE.

Prestavljen je bil od tu na Blejsko Dobravo g. učitelj Ivan Lachainer. Srečno pot! — Tukaj pa je nastavljen gosp. učitelj Viljem Grundner. Dobrodošel!

PEČE PRI MORAVCAH.

Dne 27. oktobra 19125 smo pokopali Antona Klopčiča, posestnika na Pretrž št. 17. Že dalje časa je tožil o želodcu, a je vedno upal na boljše. Pa ker je vedno bolj hiral, je odšel v bolnico v Ljubljano, kjer pa je dne 24. oktobra umrl v 61 letu starosti. Pripeljali so ga domov, kjer je bil 27. oktobra ob večerki udeležbi občinstva pokopan, kar spričuje njegovo veliko priljubljenost. Bil je res skrben gospodar, veren mož, vedno zvest pristaž SLS in občinski svetovalec. Naj v miru počiva! Preostali družini pa naše sožalje! — Torej v enem tednu kar trije pogrebi (glej poročilo o nesreči v Novičarju) medtem ko so bili dosedaj v tem letu samo trije. Bo menda smrt sedaj zadovoljna in nekaj časa miroval v naši župniji! — Bog daj!

KOPANJ IN RAČNA.

(Razno.)

V nedeljo, 8. t. m. popoldne ob pol 3 bo v župnišču ustanovni občni zbor katol. prosvetnega društva za našo župnijo. Pridite gotovo vsi, ki ste se vpisali v društvo, vabljeni ste pa tudi drugi, da pristopite in se udeležite občnega zbora. — Še nekaj novic! Z novim šolskim letom je bila naša šola razširjena v dvorazrednico. Pač že skrajni čas! — Na Spodnji Slivnici so sezidali lično novo šolo. — Naši občini sta dovoljena dva letna semnja. Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

NAZNAMILA

n Semič. V nedeljo 15. t. m. bo v društveni dvorani občni zbor Kmetске Zveze. Pridite gotovo vsi! Govornik iz Ljubljane.

n Županski tečaj se vrši 15. t. m. v Žužemberku. Vsi župani tega okraja toplo vabljeni.

n št. Vid pri Stični. V nedeljo 8. novembra t. l. ob 3 popoldne uprizeri Orlovski odsek v novem domu in modernem opremljenem odru prvo igro »Mlini pod zemljo«.

n Orel na Dobrovi priredi v nedeljo dne 8. oktobra ob 3 popoldne v društvenem domu akademijo s sledečim sporedom: Govor, deklamacija, telovadba: proste vaje, vaje na orodju in skupin, ter alegorija »Kralj Mat'az«. — Ker je to prva prireditev, ki jo priredi Orel v novem domu, upamo, da bo udeležba taka kakršno zaslužijo fantje Orli, po čigar zaslugi in delavnosti je zgrajen precejšen del novega doma. — Vstopnice se dobe pri gospej Adamič in pred prireditvijo v domu. — Na Martinovo nedeljo priredi pa Prosvetno društvo burko v 3 dejanjih pri Belem konjičku.

n Središče. V nedeljo 8. t. m. ob pol 7 zvečer uprizeri tukajšnji »Ljudski oder« v Krekovi dvorani ljudsko igro s petjem v 7 slikah: »Graničarji«. Igra nas povede v življenje hrvaških graničarjev. Med odmori svira tamburaški zbor.

n »Mlinar in njegova hči«. Založbo v 19 slikah ponovi Ljudski oder v Ljubljani v nedeljo, dne 8. novembra ob pol 4 popoldne. Ugodno za občinstvo iz dežele, osobito iz ljubljanske okolice. Predprodaja vstopnic od četrta naprej v Ljudskem domu.

n Pevski zbor Polšnik pri Savi priredi v nedeljo dne 8. novembra t. l. v prostorih Balant na Kleviših pri Polšniku pevsko prireditev združeno s šalogrami »Trije junaki«, »Longin Benjamin«, Župan in »Smolar«. Pri koncertu bo sodelovala godba iz Trbovelj. — Začetek ob 3 popoldan. Po predstavih prosta zabava. — Kdor želi užiti obilo smeha in zabave naj pride ta dan na Polšnik.

n št. Vid pri Lukovici. Odkritje spominske plošče v svetovni vojni padlim in pogrešanim vojakom se bo vršilo v nedeljo dne 8. novembra in sicer ob 10 dopoldan z mašo na pokopališču. V slučaju slabega vremena pa v cerkvi, ter bo po maši spoved na pokopališču. Vabljeni od blizu in daleč.

n Ukraden je bil v noči od 26. na 27. oktobra ročni voziček — samotež — Francu Berčiču v Virmašah št. 44 pri Škofji Loki. Voz na dve kolesi je lahek, svoj čas zeleno barvan, na eni lojtri sta odlomljena prvi železni.

Sejmische bo v Čušperku tik postaje. — Letina je bila letos pri nas vsled vednih poplav zelo slaba, tako da nekateri niso skoraj nič pridelali. Kljub temu se davki, zlasti dohodnina, iztirjavo brez vsakega usmiljenja. Ali hoče sedanja vlada kmeta res spraviti na beraško palico?

ZIRI.

Tu je umrl naglo najstarejši krojaški mojster Matevž Konač, oče profesorja in akademskega slikarja Fr. Kopača. Pokojnik je bil daleč na okoli znan krojač, ki je izvrševal svojo obrt 44 let in izučil 23 krojačev. Par dni pred smrtjo je kosil, se prehladil in umrl za unetjem pljuč. Blag mu spomin in večna luč naj mu svetli.

RIBNO PRI BLEDU.

(Odkritje spom. plošče.)

V nedeljo 25. oktobra smo pri nas postavili in odkrili spominsko ploščo padlim vojakom. V naši župniji jih je 27 postalo žrtev krute vojske. Krasni spomenik iz kamena, ki je delo domačinov, naj oznanja poznim rodovom hrabrost in zvestobo naših rojakov. Slavlja se je udeležilo veliko ljudstva in obe gasilski društvi. Sveto opravilo je opravil bivši vojni kurat č. g. Franc Bonač iz Ljubljane v splošno zadovoljstvo udeležencev.

drugi leseni spricelj. Ako kdo izsledil ukradeni vzec ali ga pripelje na zgoraj omenjeni naslov, dobi 100 dinarjev nagrade. Pravtako dobi 100 dinarjev tudi tisti, ki ga je vzel, če ga pripelje nazaj ali pa sporoči, kje je. Pod častno besedo se jamči molčečnost.

Kmetски koledarček.

Kmetски gospodarji! Naša Kmetска zveza je izdala ličen žepni koledar, ki bo prišel silno prav vsakemu kmetu. Poleg navadnih stvari, ki jih ima vsak koledar obsega naš dolgo vrsto tabel kakor: stare in nove mere, kako se zračna kubična mera okroglih debel in klad, koledar brejosti, razmerje med živo težo in težo zaklanih živali, rojstev pri domačih živalih, preračunanje pesti v metrsko mero. Poleg tega je v koledarju več zelo poučnih člankov n. pr.: Pridelovanje krme, Pravila molza, Mlekarstvo v Sloveniji, Sadni izbor za Slovenijo, Uredba maslarstva, Poletna paša živine, Sadno drevje po njivah. O zdravstvu v kmetски hiši je napisal zanimiv članek dr. Breclj z naslovom: »Bodi nam zdrav, kmečki dom!« Članek »O vojaški dolžnosti« razloži natanko, kdo je lahko oproščen vojaške službe in kdo služi skrajšan rok. Če kdo hoče poznati Kmetске zveze, naj gotovo prebere članek: »Čilji naših Kmetских zvez«. Koledar ima dalje pošne določbe, kolkovne pristojbine in vse semnje v Sloveniji. Preskrbljeno je tudi za to, da je prostora za razne zapiske. — Ne odlašajte torej in kupite koledar takoj. Cena 10 Din. Pišite dopisnico na naslov: Jugosl. kmetсka zveza, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. Prodaja ga tudi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Novе knjige.

Pota Marijina. Kratka šola lepega življenja za družbenice. Spisal dr. Miroslav Brumat. Izdalo Osrednje društvo Marijinih družb v goriški nadškofiji. Prodajo je prevzela Knjigarna Tiskovnega društva v Gorici, dobiva se tudi v naših knjigarnah. Cena 18 Din. Obilen blagoslov se bo širil po naši domovini, če bo ta lepa knjižica prišla v roke prav mnogim dekletom. V družbi bo vladalo zdravo veselje, v družinah bo rastla zadovoljnost, sklepali se bodo srečnejši zakoni, za neizogibne težave bo več moči. V poljudnih nagovorih pisatelj osvetljuje dekliski življenje v vseh razmerah; odkriva nevarnosti, šiba zablode; nauke vzornega življenja podaja v tako lepi luči, da jih bodo dekleta vzljubila, in s tako močnimi nagibi, da se jih bodo oklenila. Tu dobiš zelo preudarjena pravila in modre nasvete, kako se ti je treba vesti do tovarišic, v družbi, kako v domači družini; preudariti boš mogla, v katerih razmerah bi bilo zate sreča, stopiti pred poročni oltar; cenila boš delo in samozatajevanje, ki te krepi in povzdiguje; učila se boš po ki te krepi in povzdiguje; učila se boš vednosti najvišje veljave, kako se boš bližala Bogu; hodila boš po potih Marijinih. V zadnji uri, ki je grozna za tiste, kateri niso nanjo poprej mislili, ti ne boš v skrbeh. V slovo boš tolažila domače: Ne jokajte, domov grem — k svoji Materi. Dr. P.

GOSPODAR

Poslanec Brodar.

Nevarnost za naš krompir.

Na Gorenjskem nam leto za letom bolj propada krompirjevo seme in to vsled tega, ker se je dosedanje, staro krompirjevo seme popolnoma izrodilo (degeneririlo). Nujno potrebno je, da čim preje dobimo novo, dobro in zdravo seme, sicer ga bomo prisiljeni sploh opustiti, ker ne donaja več toliko pridelka, da bi se ga izplačalo saditi, če obrodi slabo, potem pa še to, kar se ga spravi v kleti, hoče segniti. Sicer poizkušamo zboljšati z zamenjavo seme- ene vasi z drugo, kar pa se je pokazalo, da to pomaga le eno do dve leti, potem pa zopet gnije.

To propadanje krompirja traja že kakih 7 let in vsako leto v večjem obsegu. S tem preti velika škoda ne samo za kmeta, ki ga ne bo imel kaj prodati in mu bodo tako odpadli lepi dohodki, ampak velika škoda tudi za konsumente, ker se bo krompir z manjšim pridelkom močno podražil. Moje mnenje je, da je nujna potreba, da ga uvozimo iz druge zemlje. Letošnje leto spomladi, meseca marca, smo se Gorenjci obrnili na Češko, od koder so nam sporočili, da se dobi, toda še ni za prevoz, ker je prehladno. Ko pa vprašamo mesec junija, so nam sporočili, da ga ni več dobiti in tako je dobava izostala. Ta teden pa sem čital Privredni glasnik, kjer se omenja, da tudi Českoslovaški krompir močno gnije po nekaterih pokrajinah in da imajo dela velike skrbi, tako, da ako bi ga tudi od tam dobili, nismo varni, da dobimo zdravega, obenem pa bi bil tudi drag.

Čujem, da imajo zdrav krompir na Štajerskem na Dravskem polju, kjer je približno istotako peščena zemlja, kakor je naša okrog Kranja. Morda bi seme od tega kraja ugajalo za naše polje? Nekaj v tem oziru moramo ukreniti. Zato poizkusimo.

V tem zmislu sem že storil korake pri železniškem ministru radi brezplačnega prevoza in pri poljedelskem ministru za podporo k nabavnim stroškom, kjer sem tudi dobil povoljne odgovore.

Dve redki sadni plemeni.

To ste kutina in oskoruš. Kutino še naletimo tu in tam na kakem vrtu, vendar pa kaj redko. Oskoruša pa skoro nihče več ne pozna. Drevje te jako koristne sadne zvrsti je do malega preminulo. Le v vinorodnih krajih se nahaja še kak častitljiv veteran, ki je preživel že dokaj človeških rodov. Mladega drevja je pa še manj, ker se samo nerado zaseje, gojil ga pa do sedaj še ni nihče.

Kutina je izmed vseh sadnih plemen v vsakem oziru najbolj skromna. Raste in rada rodi v vsaki zemlji in v vsaki legi, ne potrebuje nikake stitve in nege, pa tudi sadni škodljivci ji nič ne prizadenejo. Vzgojiti se da kar s potaknjenci, kakor vinska

trta ali vrba. Kdor hoče kaj več mladih kutin, naj sedaj koncem oktobra v rahlo zemljo potakne nekaj enoletnih šibic po 25 do 30 cm dolgih tako, da gledata iz zemlje le dve očesi. Drugo leto bodo taki potaknjenci ozeleneli in pognali tudi goste, močne korenine.

Kutina zraste navadno v obliki grma. Dišeči, debelim hruškam podobni plodovi zorijo prav pozno proti koncu oktobra meseca. Sirovi niso užitni. Različni iz njih narejeni izdelki so pa izvrstni. Pri nas devajo krhlje kutin med zelje, ko ga napravljajo za kisanje. Lepe, zrele kutine se pa tudi vedno lahko prodajo. Letos so bile na ljubljanskem sadnem trgu po 12 Din kg. V Srbiji kutine bolj čislajo kot pri nas, kajti pridelajo jih prav obilo in jih celo izvažajo. Ta sad ima zelo trdo neobčutljivo meso, zato je izvrsten za prevažanje v večje daljave. Pri vsaki hiši bi morali imeti nekaj kutin. Kdor ima pa prostor, kjer ne raste drugo zlahnejše sadje, naj jih zasaди več. Majhen trud se mu bo bogato poplačal.

Še bolj imeniten je pa oskoruš. Zraste v orjaško drevo, ki doseže starost več sto let. Pečkasti plodovi so podobni drobnim, rumenim, na solčni strani rdeče nadahnjenim hrušicam. Dokler so trdi, so ne- užitni, ker imajo mnogo čreslovine, prav kakor hruške moštнице. Toda kmalu potem ko odpadejo, se zmeče in porjave. Taki so pa zelo okusni. Neprecenljive vrednosti je ta sad pri napravi sadjevca ali sadnega vina. Že prav malo soka iz trdih oskorušev vpliva na sadjevec jako ugodno, da se namreč hitreje in lepše očisti in tudi sicer v vsakem oziru izboljša. Kjer poznajo to izredno lastnost oskoruša, ga jako čislajo in drago plačujejo.

Žal, da se oskoruševo drevje težko vzgoji in da rasto precej počasi. Prav zato je pa tudi tako redko. Ako sejemo pečke, ozelene še dosti rade, toda treba je precej potrpljenja, preden zraste iz takh semenjakov drevo. Tudi cepiti se da in sicer na hruško. — Kdor ima kako oskoruševo drevo, naj ga skrbno varuje. Ako ima priliko, naj seje pečke, da bo zaredil kaj naraščaja. Mlado oskoruševo drevje, ki zraste v grmovju v bližini starejših rdečih oskorušev, treba presaditi na primeren prostor, da se reši pred propadom. Poskrbelo se bo, da bodo to sadno pleme začeli gojiti tudi drevesničarji.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Službeni tečaji za november: Ministrstvo za finance je za mesec november določilo za tuj denar sledeče tečaje, ki se bodo uradno plačevali. In sicer stane: 1 napoleon 217 Din, 1 turška lira 245 Din, 1 dolar 56.25 Din, 1 angleški funt 273 Din, 1 kanadski dolar 56 Din, 1 zlata nemška marka 18.40 Din, 1 poljski zlatnik 9 Din, 1 avstrijski šiling 7.90 Din, 100 francoskih frankov 240 Din, 100 švicarskih frankov

1087 Din, 100 italijanskih lir 220 Din, 100 belgijskih frankov 236 Din, 100 nizozemskih goldinarjev 2260 Din, 100 rumunskih lejov 26.70 Din, 100 bolgarskih levov 41 Din, 100 danskih kron 1390 Din, 100 švedskih kron 1505 Din, 100 norveških kron 1150 Din, 100 španskih pezetov 805 Din, 100 grških drahem 75 Din, 100 češkoslovaških kron 167 Din, 1 milijon madžarskih kron 788 Din.

g Jugoslovenski državni dolgovi. Finančno ministrstvo je objavilo podatke o stanju državnih dolgov po stanju 1. junija 1925. Ti dolgovi znašajo v dinarjih: predvojni dolgovi 2217 milijonov, vojni dolgovi 15.312 milijonov, povojni dolgovi 6054 milijonov, obveznosti iz pogodbe v Innsbrucku 1353 milijonov. Skupna svota državnih dolgov znaša torej okrog 25 milijard dinarjev. Dolgovi brez vojnih dolgov, to je okrog 10 milijard dinarjev, zahtevajo plačevanje letnega obroka za obresti in amortizacijo okrog 467 milijonov dinarjev. Vprašanje vojnih dolgov še ni rešeno. V gori naštetih dolgovih pa niso zapopadeni drugi javni dolgovi kakor občinski in dolgovi posameznih dežel.

CENE:

g Ljubljanska blagovna borza. Pšenica domača se je prodajala v vagonških pošiljkah, postavljena v Ljubljano po 265 Din za 100 kg; pšenica prekmurska naložena na prekmurski postaji 275 Din; oves slavonski, rešetan, postavljen na slavonsko postajo, po 167 Din, postavljen v Postojno pa 200 Din. Koruza stara, na bački postaji 177.50 Din, koruza nova, sušena, postavljena v Postojno 200 Din, koruza nova, sušena na slavonski postaji 122.50 Din, koruza v storžih istotam 75 Din. Ajda nova medjimurska postavljena v Ljubljano 280 Din, na prekmurski postaji pa 260 Din. Proso na prekmurski postaji 225 Din. Otrobi drobni, postavljeni v Postojno 170 Din, otrobi srednji na bački postaji 145 Din. Laneno seme postavljeno v Ljubljano 500 Din. Za fižol postavljen v Ljubljano, se je plačevalo: ribničan 300 Din, mandalon 285 Din, prepeličar 310 Din. Jedilni krompir se je plačeval na štajerski ali prekmurski postaji po 78.50—80 Din. Seno na štajerskih postajah: sladko po 80 Din, kisló po 60 Din. — Vse te cene veljajo za 100 kg.

g Borza lesa. Za 1 kubični meter lesa raznih vrst in mer, postavljenega na mejo (kjer ni to drugače označeno), se je plačevalo: Bukovi plohi 715 Din, borovi plohl 640 Din, jesenoví plohi 1400, hrastovi plohl 900 Din; smrekovi hloidi I. II. monte Din 600, testoni I. II. III. monte 600 Din, frizí 1280 Din, hrastove deske 1730 Din, late 25 do 50 cm, monte 530, bukovi remeljní 900 Din. Za les naložen na nakladalni postaji so notirale te-le cene za 1 kubični meter: borovi hloidi na Štajerskem 200 Din, mecesnovi remeljní 400 Din, letve 4 m dolge 425 Din, jamski les 160 Din; bukova

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & R. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 18.

drva, suha, 1 meter dolga, za 100 kg 20 Din; postavljena v Postojno 25.50 Din; bukovovo oglje v prašku na nakladalni postaji po 45 Din za 100 kg.

g Žitno tržišče. V zadnji dobi je položaj na žitnem tržišču zelo mlačen, kakor je tudi na vseh inozemskih tržiščih. Našemu žitu uspešno konkurirajo s svojimi nizkimi cenami Amerika, Madžarska, Rumunija in celo Poljska s Češkoslovaško. Kljub temu naši pridelovalci ne popustijo v cenah. Kupujejo pa malo tudi domači trgovci. Izvoz je neznaten. Prav male količine pšenice so se izvozile v Avstrijo.

g Tržne cene v Ljubljani. Goveje meso v mesnicah za 1 kg po 16—19 Din, na trgu 15—18 Din, kilogram telečjega mesa 17 do 20 Din, svinjskega 20—27.50 Din, slanina 22.50—29 Din, masti 30—31 Din, koštrunovega mesa 14—15 Din, kozličevine 20 Din. Perutnina: piščanec 15—22 Din, kokoš 25—30 Din, petelin 35—50 Din, raca 30 Din, gos 60—100 Din. Domač zajec 15—30 Din, divji 25—60 Din, 1 kg srne 20 do 35 Din. 1 liter mleka 2.50—3 Din, 1 kg surovega masla 40 Din, jajca po 1.75 Din. Kilogram belega kruha 5.50 Din, črnega in rženega 4.50 Din.

g Tržišče s sirom. Na svetovnem trgu so cene za sir v znamenju porasta. Angleži, Francozi in Belgijci pokupijo ves sir na Holandskem in v Nemčiji, vsled tega se tudi tukaj dvigajo cene. Nasprotno so pri nas cene negotove, ker ni izvoza vsled neprvovrstne kakovosti našega sira. Nasprotno nam celo Avstrija dela konkurenco s svojim planinskim ementalcem iz Solnograškega in Predarlskega. Cene domačemu siru se gibljejo med 40 do 60 Din za kg po kakovosti in vrsti.

g Tržišče z jajci. Jajc je vedno manj, vsled tega tudi cene splošno rastejo. Naš izvoz na dunajski trg je malenkosten, kajti ne moremo konkurirati z ruskim blagom, ki ga vedno več prihaja na Dunaj. Cene jajc na Dunaju so od 21 do 23 grošev za komad, t. j. po 1.68—1.84 Din. Na trgu v Ljubljani se prodajajo jajca po Din 1.75 do 2.

g Vinsko tržišče. Kolikor je mogoče presoditi, bo pridelek vina v Sloveniji povprečno večji kakor lani, vendar se dobijo tudi kraji, kjer se je pridelalo manj vina kakor v minoletem letu. Iz Dalmacije poročajo, da je letošnji pridelek vina mnogo manjši od lanskega, pa tudi kakovost zastaja za lansko. Za čas trgatve je bila trgovina z grozdem in tudi z moštom dovolj živahna. Večina vina iz leta 1924 je že razprodana. Vinska kupčija na Hrvaškem in v Vršču je precej živahna in cene po malem rastejo. Mošt 16—17 stopinj se je plačeval po 3 Din, stara vina pa po 5.50—6 Din za liter. — Uprava zagrebskega velesejma je sklenila, da bo odslej vsako leto v začetku pomladi priredila v Zagrebu vinski sejem po vzorcih. L. 1926. bo ta sejem od 21. do 28. marca.

g Cene sladkorju in pridelovalci sladkorne pese. Tekom tega leta se je med pridelovalci sladkorne pese in tovarnam sladkorja vršila huda borba zaradi cene, s katero naj tovarne plačajo kmetom sladkor. Pri tem so seveda tovarnice zmagale, ker jih je ščitilo — kmetijsko ministrstvo. To mini-

strstvo ima namreč pravico uravnati cene pese. Dolžnost njegova bi bila, da se zavzame za kmete. Tega pa ni storilo, ampak pustilo tovarnicam v tem oziru prosto roko; in kaj vidimo sedaj? To nam najlepše pove sledeči primer: V Avstriji stane 1 kg sladkorja (na drobno) okoli 7 Din, pri nas 16. Sladkorne tovarne v Avstriji plačajo za 100 kg pese 6 kg kristaliziranega sladkorja že zatrošarinjenega, pri nas pa 3 kg kristaliziranega sladkorja brez trošarine. To se dogaja, ko vladajo dve kmetijski stranki. Kaj bi pa šele bilo, če bi bile na vladi nekmetijske stranke?!

ZIVINA.

g Živinski sejem v Mariboru 27. okt. Na ta sejm je bilo prignanih 11 konj, 10 bikov, 162 volov, 190 krav in 11 telet, skupaj 684 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže tele: Debeli voli 9—10 Din, poldebili voli 7.50—8.25 Din, vprežni voli 6.50—7 Din, biki za klanje 6.50—8 Din, klavne krave debele 8.50—9.50 Din, plemen. krave 5.75 do 8 Din, krave za klobasarje 3.75—5.50 Din, molzne in breje krave 4.75—6.25 Din, mlada živina 6—9 Din za 1 kg žive teže. — Prodalo se je 317 glav, od tega 28 glav za izvoz v Nemško Avstrijo. Kupčija je bila precej živahna. — Mesne cene: Govedina 10—19 Din, teletina 12.50—20 Din, sveže svinjsko 12.50—27.50 Din za 1 kg.

g Živinski sejem v Ljubljani 31. okt. Za 1 kg žive teže so se plačevale naslednje cene: Voli prvovrstni 10—11 Din, voli rejeni 9—9.50 Din, vprežni voli 8—8.50 Din,

biki težki prvovrstni 10—11 Din, biki rejeni 8—9 Din, krave debele 8—8.50 Din, krave rejene 7—7.50 Din, krave klobasariče 3.50—4 Din, telice pitane 9—10 Din, telice rejene 8—8.50 Din, teleta težja debela 12.50—13 Din, teleta rejena 11.75—12 Din, teleta zaklana 15—15.75 Din, prašiči špeharji živi 16—16.75, peršutarji 12.75—13.50, banaški špeharji, težki, prvovrstni 18—19 Din, banaški špeharji lažji 17—17.50 Din. — Cene goveji živini so se deloma ustalile na sedanji višini, vendar se tuptam popušča, ker je dovolj blaga na prodaj. Mesni trg je prenapolnjen z blagom, zato se opaža padajoča tendenca. Teletja kupčija je bolj šibka, tem živahnjša je pa prašičja, ker je vreme za to ugodno.

RAZNO.

g Prevoz semenskega krompirja. Poslanec Brodar je pretečeni teden posredoval pri železniškem ministrstvu radi brezplačnega prevoza semenskega krompirja po železnici iz Stajerske (Dravske polje) kjer je istotako peščena zemlja kot v Gorenjski in je upanje, da bode uspeval. Gospod minister je obljubil poslancu, da je pripravljen prošnji ugoditi ter naprosil g. poslanca, da v tem smislu na min. sobračaja občine ali zadruga vložijo prošnje, katere hoče v teku par dni rešiti in tako dati možnost do časa nabaviti potrebnega semenskega krompirja.

Novičar.

PRI NAKUPU BLAGA se priporoča R. RUTNER, naal., VRHNIKA.

Mama — mama,

glej to je pravo „GAZELA“ - milo, ki se tako krasno peni, da snažno in belo perilo ter prihrani trud in delo



GAZELA MILO



GOSPODINJA



Vzgoja.

MARLJIVOST.

Veselje na urejenem in koristnem delu, kar izvira iz zanimanja za kako stvar, imenujemo marljivost. Ta lepa otroška lastnost se prav lepo razvija, ako navadi mati otroka že zgodaj na pazljivost, red in redno zaposlenost. Otrok, ki ne posluša, kaj se mu pove ali ukaže, tudi ne ve, kaj in kako naj dela in zato delo sploh opusti. Neredni otrok sploh ne more kakega dela lepo redno izvršiti; zato nevoljen delo sploh opusti.

Otrokom je treba pokazati, kako naj primejo za delo in kako naj delajo. Na ta način spoznajo veselje nad izvršenim delom, kar jih zopet sili k novemu delu. Mnogo pa je naših mater, ki raje delo same naredo, kakor pa da bi otroke učile in navažale delati. Res je, da že lažje sama narediš, preden otroku dopoveš; a vedeti moraš, da je edino zdaj primeren čas in tudi tvoja dolžnost, da vzameš otroka v uk. Nikar nepotrpežljivo ne glej otrokove nerodnosti! Nikar ga venomer ne karaj! Rajše mu z dobro besedo daj pobudo za delo in pohvali ga za dovršeno delo, pa naj je bilo še tako neznanost. S tem pospešuješ veselje za delo, budiš zanimanje zanj zlasti še, če mu poveš, kdo vse se veseli njegove pridnosti in kdo vse ima korist od njegovega dela.

Nikoli pa otroka ne preoblagaj z delom! S tem ga sama vadiš površnosti in si vzrok, da nič resnega ne naredi. Redno, skrbno in vztrajno naj bo otrokovo delo! S tem nekako vzgaja samega sebe, se veseli dela, ker ve, da se mu posreči.

Mati sama pa gleda na pravilno porabo časa, ker le to vodi delo do uspeha. Red in točnost sta, kakor povesod, tudi pri delu in zlasti pri otroškem delu velike važnosti.

Vrtnarstvo.

Delo na vrtu v novembru. Zima se približuje in lahko zapade sneg, ki nam napravi veliko škodo. Vrtnice privezane k količnem se ne dajo pripogniti, zato jih sneg polomi. Če pa jih odvežemo, jih sneg upogne in ni se nam bati škode. Sicer se pozno v jeseni vrtnice zakopljejo v zemljo ali pa pokrijejo s smrečjem, listjem ali travo. A dolgo zakopana vrtnica oslabi, zato jo zakopljimo šele tedaj, ko začne stalno zmrzovati. Zelo priporočljivo je v jeseni prelopatiti vso zemljo na vrtu. Ko je vse pospravljeno po vrtu, prelopatimo zemljo 30—35 cm globoko, ni pa treba zemlje zravnavati, ampak pustiti kar v gručah. Te gručice pozimi skozi in skozi premrznejo. Spomladi pa je ta zemlja prhka kakor pepel. Gnojiti v jeseni ni priporočljivo. Z gnojem pokrita zemlja ne more premrzniti. Če pa gnoj zakopljemo, ga spomladi z lopatenjem in kopanjem zopet spravimo na površje.

Izdatnost, obile pene, neškodljivost napram tkaninam in nizka cena so vrline priznanega mila »Gazela«.

Kuhinja.

Rdeče zelje z jabolki. Zelje zreži na rezance. Zrezano deni v skledo, osoli, prideni malo kimmelja in pusti stati pokrito pol ure. Ker se mora zelje pražiti 1 uro in pol, preračunaj, kedaj je treba zelje pripraviti. O pravem času deni v kozo primerno masti ali surovega masla, nekaj koščkov čebule, da se zarumeni. Ko je čebula rumena, stresi v kozico zelje, po vrhu pa nareži dve olupljeni srednje debeli jabolki in sicer na rezine. To duši (tenstaj) toliko časa, da se zelje in jabolka zmehčajo. Potem potresi z žlico moke, dobro pomešaj in pusti še nekoliko dušiti. Nato zalij z vodo, še boljše z juho, pusti, da dobro prevre in daj kot prikuho na mizo.

Rdeče zelje je tudi zelo dobro s **kostanjem**. Napravi se prav tako kot zgoraj opisano, le namesto jabolk se da surov olupljen kostanj. Vse drugo tako kot zelje z jabolki.

Jabolčni riž kot močnata jed. $\frac{1}{4}$ kg riža skuhaj v $\frac{3}{4}$ l vode, da je gost in mehke. Riž boljše kakovosti se nikoli ne spacka, nasprotno se ceneni riž pa prav rad v slučaju predolgega kuhanja. Riž se kuha od 20—30 minut. Ko je kuhan, mu primešaj za oreh surovega masla. Posebej prevri v sladki vodi 4 srednje debele kiselkaste jabolka zrezane na koščke. Kozo namaži z mastjo ali surovim maslom. V to deni polovico riža, semintja košček surovega masla. Jabolčne koščke položi na riž, potresi s sladkorjem in cimetom. Potem prideni še drugo polovico riža, enakomerno ga razdeli in daj v pečico (ror) za 20 minut. Iz dveh beljakov naredi trd sneg, mu primešaj 2 žlici stolčenega sladkorja in deni na riž. Peči še 10 minut in daj na mizo.

Kužne bolezni.

Ogenj in solnce sta pomagala pradavnikom v boju zoper zver bolezni, ogenj in solnce sta tudi danes glavna razkrojvalca strupa bolezni. V vseh časih kužne bolezni so ljudje kurili in kadili, prižigali so dehteča zelišča, metali različno zrnje na žrjavico, kropili z vodo ali kisom razbeljen kamen in se postavili v sopar, polivali so s kropom okužene stvari. Človek je spoznal, da razširja mrhovina bolezen, spoznal je, da je tudi človek »kužljiv«. Začeli so sežigati mrličje. Postali so nezaupni proti tujcem in neusmiljeni tudi napram lastnim ljudem, kadar je kosil pomor. Zadelali so mesta in hiše, zažigali hiše z mrličji vred, najbrž tudi z živimi... V poročilu stare Ljubljane beremo, kako so zabili hiše okuženih z deskami, da ni mogel nikdo ne noter ne ven. Marsikateri

bolnik bi si bil še opomogel v kužnih časih, pa so vrgli kar živega med mrtve in pokopali z njimi. Čas kuge je uničil čut dolžnosti, ljubezni in reda. Zvesti so ostali samo redovniki in duhovniki in svetlo se blesti izmed mnogih ime milanskega nadškofa sv. Karola Boromeja, sv. Roka, svetih redovnic.

Zanimivo je kako daleč nazaj sega spomin na kužne bolezni. Stari ljudje so rekli, da se bolezen nahodi ali nabrede, da se naleze, okuži ali dobi oskrumbe. Kužna je pri nas vsaka bolezen, ki prehaja od človeka na človeka ali od živali na žival. Oskrumba je ljudski naziv za kožne bolezni, ki se »trovajo« kakor pravi Notranjec. (Otrov, otrovati.) »Otroval se je s kozami« itd., pravijo stari ljudje. Nahodi se bolezen, če se stopi na kaj strupenega (po ljudski veri se lahko podvrže kaj tacega), nabrede se v vodi ali v močvirju, naleze se lahko povsod, kjer se pride v dotiko s strupeno snovjo, bodisi s potom, s sapo ali odpadki bolnega ali s stvarjo, ki jo je imel v rokah. Nič ni smešnega na veri, da se bolezen nahodi. Misliti si moremo, da je beseda gotovo iz časov, ko je bilo več strupenih zelišč in mogoče po teh kake skupine zametkov bolezni, ki so se zaprastle v nos, kadar je stopil kdo nanje, kakor se zakadi iz gobe prašnice. Po gobinem prahu začneš kihati in tudi bolezen, ki ji je stari naslov »nahod«, se začne s kihanjem. Tudi neke vrste nahod se dobi pri hoji ob sušeti se, pokošeni, od prahu, ki prihaja od rastlin in sili v pljuča. Torej nahojena bolezen.

Tudi v tem, da meni ljudstvo, da se bolezen nabrede, ni nič smešnega. Pomisliti moramo, koliko strupenih rib in rastlin je še danes v morju in tudi v velikih rekah. Prejšnje čase je bilo po močvirnatih krajih tega še več. Letošnje poletje je utrgal kopalški gost pri Pagu stvar, ki je bila bolj podobna rastlini kakor ribi, od morskkih tal, in se dotaknil z njo svoje sosede pri kopanju. Roka dotične gospodične je takoj pomodrela in zatekla, morala se je nemudoma odpeljati na dom.

Sladka koreninica.

Ni samo zdravilna, ima tudi toliko sladu v sebi, da je nadomestovala našim prababicam sladkor in med. V nekaterih gubernijah na Ruskem kuhajo še danes mezo iz koreninic in druge sadne mezge sladijo s koreninico, na Francoskem izdelujejo iz koreninic močno pijačo, ki se peni kakor šampanjec.

Vsebuje pa sladka koreninica poleg drugih snovi še štiri glavne: grozdni in trsni sladkor, manit in gliciricin. Nemške tovarne sadnih mezg se ne morejo kosati z ruskimi, ker daje ruskim mezgam koreninica posebno slast. Način, kako stavijo koreninice k mezgam, je pa skrivnost ruskih tovarn. Angleška tovarna v Astrahanu pripravlja iz koreninic izvleček, ki daje angleškemu »Corterju« izborni okus, ki mu je lasten. Dobro vino pripravljeno iz trnulj ima okus, ki je Porterjevemu enak. Najbrž je treba odstraniti pri pripravljanju koreninice skorjo, ki ima raskav okus. Amerikanski tovarnarji tobaka za čikanje



IZOBRAZBI



Važnost katol. časopisja.

Važnost, pomen in korist katoliškega časopisja nam jasno poodčituje sledeči zgled: Pred par meseci so štrajkali skozi več kot šest tednov domalega vsi uradniki in uslužbenci francoskih bank. Pa zakaj? Zato, ker so njihove plače v primeri s plačami bančnih ravnateljev in njim sorodnih gospodov primeroma jako nizke. In tu se je pokazal vpliv in barva časopisja. Vsi veliki francoski časopisi so namreč v oblasti ali vsaj pod kontrolo bančnih družb, katerih vrhovno članstvo tvorijo večinoma judje bodisi krščeni ali nekrščeni. Poleg tega so dale v teh dneh še posebej velike banke 700 milijonov frankov na razpologo za podkupovanje časopisja. Zato ni čuda, da je časopisje po večini pisalo ob času tega štrajka v prilogi bančnim ravnateljem. Le malo časopisov in med temi povečini izrazito katoliški so pisali in se potegovali za upravičene zahteve bančnih uslužbencev in pri tem odkrivali gorostasne resnice. Tako so objavili nezavisni katoliški časopisi, da prejemajo bančni ravnatelji 50 odstotkov vsega čistega dobička, akcionarji dobijo 5 do 6 odstotkov, ostalo se uporabi za uslužbenec in investicije. Nekaj članov nadzorstvenega sveta, ki so ponavadi nadzorniki v mnogih drugih trgovskih družbah in tvorijo med seboj nepristopen krog, pa prejema za par sej, ki jih imajo čez leto, po 100.000 frankov in te seje se vrše ponavadi še v kakih salonih ob šampanjcu in finih cigarah, ki jih člani seveda istotako prejemajo od družbe zastoj. Napravile pa so banke ču-

namakajo tak tobak v izkuho koreninic, in ves mornarski svet ceni ameriški »čjke«. Amerika pravaža vsako leto velike množice koreninic iz Sirije, ki jih porabi za prekvašenje tobaka. Med vojno je hodilo v Ameriko preko Alepe 8000 ton koreninic, preko Bagdada 6000, preko Antijoh je 4000 in preko Damaska 5000 ton. Na Francoskem dobiš v vsaki slaščičarni poleg penete se kreničine pijače tudi bel prah »boco«, ki ga devajo v navadno ali kislavo vodo, kar je cenena in zdrava pijača. »Boco« sestoji večinoma iz stolčene koreninice, ki je bila pokropljena z janeževim oljem. Torej je koreninica uporabna tudi za šumečo limonado. Lekarnarji uporabljajo koreninico prašek za napašenje grenkih bobkov in olajševanje drugih grenkih zdravil. Iz koreninice skuhamo tudi tiste črne paličice, ki so otrokom tako všeč in ki pomagajo za najhujši kašelj in hripavost. Korenina se razreže, opere, oplahne s kropom in kuha, dokler ni gosta. Potem se zvalja v tanke paličice in posuši.

Vedno najnovejše

vojneno blago za ženske obleke in bluze

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 10.

Koreninico devamo pri nas v vsak čaj za zadelana pljuča. Malokatero zdravilo omeči tako žlemo in olajša kašljanje. V naših gozdih je dosti sladke koreninice, na trg jo pa ne prinašajo več toliko kakor pred vojno, dasi bi prislužili otroci marsikak dinar z nabiranjem in prodajanjem. dovito velike dobičke ob menjavanju valute. Po uradnih podatkih so samo posamezne banke prišpekulirale z devizami letno celih 28 milijonov frankov. Nastalo pa je od leta 1919—1925 na Francoskem nič manj kot 892 novih bank.

Iz življenja katoliških mož in fantov.

Zdravnik Dupnytren († 1835) je bil eden najslavnejših kirurgov-operaterjev. Nekega večera proti koncu ordinacij vstopi k njemu tudi reven podeželski župnik. Imel je veliko, že po lastni sodbi nevzdržljivo bulo. Dupnytren jebil na zunaj takorekoč človek brez vzgoje. Vsakemu je brez ovinikov povedal, kako stoji z njegovo boleznijo. Prav tako reče tudi temu duhovniku potem, ko bulo preišče: »Ej, gospod župnik! Ta reč se ne da popraviti. Treba bo umreti.« Duhovnik pa, ne da bi pokazal najmanjšo vznemirjenost, potegne iz žepa bankovec za pet frankov ter ga položi na mizo zdravniku, rekoč: »Gospod doktor, reven sem in tudi moji farani so revni; oprostite torej, če ne morem plačati honorarja tako kot se spodobi za slavnega zdravnika Dupnytrene; sier mi pa smete verjeti, da sem že težko čakal te obsodbe in sem nanjo popolnoma pripravljen. Z Bogom gospod doktor, grem, da umrjem v svoji cerkvi.« In župnik je odšel. Pa glej! Ob teh besedah postane Dupnytren ves zamišljen. Njegovo dušo, ki je bila kakor iz železa, so te besede preprostega duhovnika zlomile. Zakaj v njegovem slabotnem telesu je našel močnejšo dušo, kot je bila njegova. Videl je, da je duhovnik pogumnejši od njega, najslavnejšega kirurga. Zato stopi za njim po stopnjicah, rekoč: »Gospod župnik, stopite nazaj!« In resi Duhovnik znova vstopi. Dupnytren pa pravi: »Mogoče vendarle najdemo od pomoč zoper vašo bolezen; seveda je pogoj ta, da vas operiram.« — »Saj sem ravno zato prišel k vam sem v Pariz,« odvrne duhovnik. — Tako se je zgodilo, da je par dni pozneje vpriču 500 svojih učencev Dupnytren operiral onega duhovnika... In nikdar več ni tudi potem Dupnytren pozabil one ravnodušne duhovniške osebe. Ko se je namreč njemu približala zadnja ura, je poklical uprav tega duhovnika, da ga spravi z Bogom. In prišel je duhovnik. Dolgo časa je ostal pri umirajočem. Ko pa je odhajal, so opazili solze v njegovih očeh in jasnost na njegovem obličju. Drugi dan je Dupnytren umrl. Njegovi učenci so nesli njegovo truplo na zadnji poti, spremljal ga je pa tudi oni duhovnik in sicer jokajoč.

Enciklopedija srbsko-hrvatska-slovenska.

Četrty zvezek tega znamenitega dela je že izšel in vsebuje besede od »Bura« do »Cirili Metod«. Že v 32. številki Domoljuba od 13. avgusta smo očitli izreden pomen te knjige za bližanje in spoznavanje našega troimenega naroda. V prvih treh zvezkih je obdelana tvarina do besede »Bunjevci«, v četrtem so pa obravnane tudi že črke C, Č in Ć. Tudi v tem zvezku dobi vsakdo zase kaj zanimivega, pa naj se hoče podučiti o zemljepisnih razmerah naše države ali o njeni starejši in novejši zgodovini; o ekonomskih ali socialnih pojavih na našem gospodarskem polju; o slovstvu in umetnosti slovenske, hrvatske ali srbske kulture; o posameznih točkah in panogah našega kmetijstva in o drugih važnih vprašanjih vsakdanjega življenja.

Iz zemljepisnih podatkov dobimo opise naših slovenskih mest in krajev kakor so Celje, nekdanja Celeja, Čedad, Cerknica s cerkniškem jezerom. Tu čitamo na kratko postanek, razvoj in zgodovino Carigrada, ki je bilo središče vzhodne bizantinske kulture. Zvemo tudi, da je Caribrod obmejno mesto v Srbiji proti Bolgariji, skozi katero vodi iz Belgrada glavna pot skozi Sofijo v Carigrad. Poučimo se lahko tudi o drugih mestih in krajih naše države kakor Čabar, Čakovec, Cetinje, Črna Gora, reka Cetina v Dalmaciji itd. Tudi Cigani in naši istrski Čiči pridejo tu na vrsto.

Zgodovinsko snov nam podajo odstavki o Celjskih grofih, o bitki na Cerku, ki jo je avstrijska vojna literatura poznala pod imenom bitka na Kolubari, kjer so bili leta 1915. Avstrijci potolčeni od Srbov, Četniška akcija nam je jasno orisana tako, da dobimo šele tukaj pravo sliko te organizacije, ki je imela za osvobojenje Srbov od Turkov največ zaslug, in vlogo, ki jo je igrala še v svetovni vojni.

Slovensko slovstvo je v tem zvezku zastopano po Cegnarju, Ivanu in Izidorju Cankarju, Čopu Matiji in našemu dramskemu igralcu Cerarju Danilo; hrvatska po dr. Caru Lazar, Car Viktor Emin in drugimi. Za jezikoslovce je važna notica o čakavskem narečju.

Narodno gospodarstvo je zastopano po odstavkih o borzi, kot osrednji ustanovi za večje kupčije in organu, ki uravnava svetovne cene blaga, posebno pa žita. Borza dela posreduje delavno moč, carina je davek od izvoženega in uvoženega blaga. Pri tem je opisana tudi carinska vojna med Srbijo in Avstrijo l. 1906., ki je za Srbijo imela izredno ugodne posledice, saj se je šele tedaj gospodarsko osamosvojila in postala neodvisna od Avstrije.

Pa tudi kmetijstvo nam nudi precej podatkov. Trta burgundec je prišla k nam iz Francoske in da izborno vino; trta čanš izhaja z vzhoda in se je razširila po severni Srbiji in po jugovzhodni Vojvodini, ima belo grozje in debele jagode; opisan je tudi naš dolenski cviček. Buša je prvobitno govedo Hrvaške in Slavonije; Cigaja ovca je razširjena po Vojvodini in Slavoniji in je bila vpeljana iz Rumunije.

Ze ta kratki izvleček nam pojasni, kako mnogostranska je Narodna enciklopedija, iz katere vsak lahko črpa, kar potrebuje. Ta enciklopedija izhaja v zvezkih po 7 do 14 pol velikega oktava ter bo vseh zvezkov 20 do 22. Sedem zvezkov bo tvorilo eno knjigo tako, da bo delo obsegalo tri knjige. Ker izhaja delo obenem v latinici in cirilici, mora vsak naročnik natanko označiti, katero izdanje želi dobivati. Naročnike sprejema Bibliografski zavod d. d. v Zagrebu, Gunduličeva ulica 29.

Pokončevanje škodljivih mrčesov.

(Piše desinfektor.)

Uši, bolhe, ščurke, muhe in stenice prištevamo k najogabnejšim mrčesom, vsiljivcem v človeška bivališča. Zatiramo jih vsled njihove ostudnosti in nadležnosti, pa tudi, ker prenašajo razne nalezljive bolezni, n. pr. uši smrtno nevarni pegasti legar, bolhe kugo, ščurki, muhe in stenice tifus, grižo, drisko in kolero, osobito muhe jetiko, za katero boleha v Sloveniji nad 90 tisoč prebivalcev.

Način okuževanja po mrčesu je dvojen. Znano je, da se mrčesi najraje zbirajo po odpadkih in smeteh, kjer se njih ščetinasto in dlakasto telesce nabere neznane, ki vsebuje semena bolezni. Nevarnost je tem večja, ako se v okolici nahajajo bolniki z nalezljivo boleznijo, predvsem z odprto črevesno ali pljučno jetiko. Posebno muhe lazijo radi po svežih izmečkih ter sedajo po jedilih, katera onesnažijo. Ako tako onečiščena jedila uživamo neprekuhana, se nalezemo bacilov, ki se naselejo v zdravem telesu ter ga prično uničevati.

Drugi način okuževanja je ta, da mrčes, sesajoč kri iz bolnika, vsrka vase povzročitelje bolezni, ki se v njem razvijajo in množijo. Ako kasneje piči zdravega človeka, mu izloči v rano bolezensko kal in človek je okužen. Tako zadostuje samo enkratni ugriz uši, inficirane po pegavcu, za povzročitev obolenja. Slično prenaša komar-Anofeles malarijo, bolha bacile kuge in takozvana Tse-Tse-muha spalno bolezen.

Iz navedenih ozirov je naša socialna dolžnost, da napovemo škodljivemu mrčesu neizprosno boj. Zato moramo poznati razvoj mrčesa in poglavitna uničevalna sredstva.

1. Pokončevanje uši.

Uši delimo v več vrst in v različne barve. Zanimivo je, da je uš, ki živi na glavi, pri nas umazano siva, pri Japoncih rumena in črna pri zamorcih. Razen sivih glavnih uši poznamo še takozvano navadno uš v obleki in sramno uš. Zadnja je nekoliko manjša, njena dolžina je enaka širini, ima pa jačje in bolj razvite nožice z ostrimi kaveljčki, s katerimi se zarije globoko v kožo. Dolgost navadne in glavne uši znaša 2 do 3 milimetre; samica je bistveno večja od samca. Imajo po šest nog, čijih konec je opremljen z močno zakrivljeno ostrino. Ustje, vidno le pri uporabi, sestoji iz kratkega cevastega rilčka s ščetinastim koncem, s katerim se zapiči v kožo, kar po-

vzroča žgoče srbenje. Zanimivo je uš opazovati pri srkanju krvi, ki traja včasih po cele ure. V tem času je krvoželjna zajedalka kakor pijanec v vinski omotici neobčutna za zunanje vplive.

Uši se razmnožujejo z neznansko brzino. V 6 do 7 tednih izleže samica po 50 do 80 jajčec, ki jih imenujemo gnjide. Ze v 5 do 8 dnevih prilezejo iz njih živalice, katere se kmalu razvijejo ter postanejo zmožne nadaljne oploditve. Njih odpornost proti zunanjim vplivom je neverjetna. Uš, ako jo denemo med steklo, prenese težo enega kilograma, tudi proti mrazu in mokroti je malo občutljiva; toplota 80 stopinj pa jo uniči v četrt ure in v istem času pokonča vročina 100 stopinj tudi gnide, ki so odpornejše in zelo radi kljubujejo uničevanju.

Zoper uši poznamo več bolj ali manj izdatnih sredstev. Najtemeljitejše jih za toploto uniči Sanitol, ki se dobi po vseh lekarnah. Ze v 5 odstotni razredčenosti jih pomori v nekaj minutah, za gnjide je treba seveda daljšega delovanja ali pa nekoliko jačje raztopine.

Način uničevanja uši vseh vrst s Sanitolom je enostaven. Najprej napravimo 5 odstotno raztopino, za katero vzamemo 5 navadnih žlic Sanitola na liter vode. Z njo umijemo ušivega človeka po glavi in ob potrebi tudi po životu, pri čemer je paziti, da mu sanitolova raztopina ne pride v oči. Tako ga pustimo nekaj minut, nakar se umije s toplo vodo in obleče čisto perilo in obleko, zakaj vsi ušivi predmeti se namočijo v razredčenem Sanitolu ter prepustijo njegovemu delovanju nekaj ur. Nato se obleka opere in drugi predmeti oplaknejo z navadno vodo. Pri večji množini uši se priporoča razuševanje večkrat ponoviti.

Pri zatiranju uši v stanovanjih zažemo vse ušive malovredne predmete kakor: slamo, papir, cunje itd.; pohištvo odmaknemo od stene ter ga na zunan in znotraj umijemo s sanitolovo raztopino. Z njo obrizgamo potom škropilnice tudi stene in tla tako, da pride tekočina v vse kote in v vsako špranjo, kjer se navadno skriva golazen. V razredčenem Sanitolu je namočiti tudi vse predmete iz usnja ali gumija, o katerih obstoja sum, da onesnaženi z mrčesom.

Razuševanje po navedenem načinu izvršuje državni desinfekcijski in desinsekcijski zavod, ki ga je začetkom leta 1924 tvoril državni higienski zavod v Ljubljani na ozemlju državne bolnice. Razdeljen je v čisto in nečisto stran, v kopalnico ter v prostor za parni razkuževalni aparat. Oseba, ki pride v ta zavod, je sprejeta na nečisti strani, razkuževalec jo vpiše v priglaševalno knjigo ter popiše njene predmete. Obleka se razkuži v parnem aparatu, ostali predmeti iz usnja ali gumija pa v sanitolovi raztopini, kar traja navadno eno uro časa. Medtem osebo ostrižejo, obrijejo, namažejo z razredčenim Sanitolom, nakar se v topli kopelji temeljito umije. Nato se pošlje na čisto stran, kjer se ji vrnejo očiščeni predmeti in razuševanje je končano. Dosedaj je obiskalo ta zavod že nad 500 zanemarjenih nesrečnikov.

Ako hočete štediti svoje perilo, tedaj uporabljajte pri pranju samo milo »Gazela«!

Botra Beda.

(Pripovedka.)

Nekoč je prišel Izveličar s sv. Petrom v neko vas in ker se je že znočilo, sta se ozirala, kje bi mogla prenočiti. Ali hiše so že bile zaklenjene, le v neki borni koči se je še svetlikala luč. Tam je stanovala postarna botra Beda. Pohitela sta tedaj do nje in prosila za prenočišče.

Beda ju je prijazno sprejela in jima hotela z najboljšim postreči, ali takoj je pripomnila, da morata spat na slami, ker nima blazin in ne postelje.

Popotnika sta bila zadovoljna in spala sta tako sladko kakor v najbolj mehkih blazinah. Ko sta zjutraj odhajala, je rekel Gospod, naj botra izroči kako željo, da ji jo gotovo izpolni.

Ta se je spočetka upirala in obotavljala, češ, da je storila le svojo krščansko dolžnost, ali ko sta jo tako Gospod kakor sv. Peter silila, naj le izreče, je nazadnjič dejala: »Gospod, poglej tam na vrtu ona jablano. Nisem nevoščljiva, rada privoščim vsakemu malo sadja, ali vaška mladina navadno brez usmiljenja čisto vse obere in polomi preveč vej. Dodeli tedaj, naj vsakdo, kdor spleza na to jablano, tam obtiči in ne sme dol, dokler ga ne izpustim.«

»Naj se zgodi!« je dejal Gospod in se podal dalje.

Beda je bila od tistihmal vesela, ker ji ni bilo treba snažiti jabolane in jabolka. Ljudje so kmalu zvedeli o čudežni moči jabolane in se je ogibali, kolikor so le mogli.

Nekoč pa je dobila botra jako čuden obisk. Bog je k njej namreč poslal smrt. Ali Beda še ni mislila umreti, zato jo je milo prosila, naj jo pusti še nekaj let na tej božji zemlji. Smrt se je sklicevala na strogo povelje božje in je rekla starki, naj se nič kaj ne upira in naj gre z njo.

Hipoma pa je šinila botri rešilna misel v glavo. Rekla je tedaj: »Jaz sem sicer že pripravljena, ali prosim, izpolni mi poprej še eno željo. Edino moje veselje je bila ona-le jablana na vrtu. Saj jo je sadil moj rajni mož, drevo pa mi je dajalo vselej tako okusno sadje. In pred svojo smrtjo bi še rada pojedla par jabolka. Prosim te, pojdi in natrgaj mi jih jerbašček.«

Smrt je hotela izpolniti zadnjo željo starke in zato je odšla na vrt, splezala na drevo in začela obirati jabolka. Ali v tem trenutku so se začele veje vpletati med njene kosti in so jo privile tako močno k drevesu, da se ni mogla geniti.

Ko je botra to zapazila, je vzkliknila od samega veselja, ker je vedela, da zdaj ne umrje.

Prevarana smrt je najpoprej žugala, potem milo prosila, ali nič ji ni pomagalo. Obljubljala je, da jo pusti sto in še več let pri miru, ali botri Bedi se je to zdelo jako malo, vekomaj je hotela živeti. Ko je smrt videla, da se drugače ne reši, je privolila, da jo pusti vekomaj in za vselej pri miru, šele potem jo je Beda izpustila. Beda pa odtistihmal živi in bo vedno živela med ljudmi.

V vsako hišo Domoljuba!

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta.

I.

Amerikanec.

Nekega lepega dne smo ga prvokrat videli na vasi. Kar iznenada.

Tujec, pravi pristni tujec na podeželski vasi! Mislite si! To je dogodek, ki ga doživimo, pri nas vsaj, kvečjemu po enkrat dvakrat na leto.

Pa še tak gospod!

Od pete do glave, od klobuka do čevljev ves nov, pravi mojstrski izdelek krojaške umetnosti. Kar sapo nam je jemalo. Novo obleko vidiš pri nas le v Veliki noči.

Lahko si torej mislite, kako so stikali glave ljudje —. Odkod se je vzela, kedar je prišel, kaj išče tod in sto drugih vprašanj je bilo treba rešiti. Pa nihče ni vedel odgovora.

Da bi ga kdo vprašal? Hu —!

Saj si ga še prav nagovoriti niso upali! Že zato ne, ker jim je njegova nova obleka vzbujala svet strah in globoko spoštovanje. Pa te je tudi prešnil takole s svojimi hladnimi, mirnimi očmi, da te je kar v dušo zabeležilo in si ves zbežan pozabil usta odpreti.

In pa tak zapetež in oholež! Mrzel ko ledena sveča. Saj ni dal poštene besede od sebe! Naši ljudje se radi kaj pomenijo, radi malo počenčajo, radovedni so, pravi otroci. Skrbelo jih je, kaka skrivnost liči za njegovo zapeto suknjo, poskusili so, pa mislite, da so kaj opravili?

Najbrihtnejši so se opogumili in se ga lotili. Čisto nič niso izvlekli iz njega. Zgodilo se je, da je celo uro sedel tak vaški navihanelec pri njem, ga vrtal in vrtal, govoril o vsem mnogočem, ga otipaval od vseh strani, — pa zvedel kvečjemu par malomarnih »yes« in »no«, in nobene besede o tem, kar bi bil pravzaprav rad slišal.

In povrh je bil redkobesedni mož škrtavec brez primere! Če prisedeš v gostilni k takemu imenitnemu človeku in ga še hvališ povrh, se vendar spodobi, da bo dal za pijačo. In kaj mislite? Niti enega vrčka pive ni plačal!

Tak je bil!

Naravnost odbijal je. Tako obnašanje pa se našim dobrim vaščanom hudo zameri.

Ni bilo ne sem ne tja, pa so zasodili, da jim oholi tujec pravzaprav čisto nič ni mar. Kaj nje briga, odkod je in kaj počenja!

Odtod pa do bodočega priimka je pri nas le korak. Ker ni hotel povedati, kako se piše, so mu pa sami nadeli ime. Eni tako, drugi drugačno. Nazadnje se ga je prijel priimek »Amerikanec«. In ta se ga je držal.

Delali so se, kakor da ga zanje vobče ni več na vasi. Pa le delali so se tako.

V resnici pa so bili za njim ob vsaki priliki in povsod. Z očmi in z jezikom. Začelo se je obiranje in obrekovanje. Naši vaščani so v tem mojstri!

Skratka, »Amerikanec« ni bil priljubljen pri naših ljudeh.

Pa »Amerikanec« se za to ni prav nič zmenil.

Hodil je svoja pota prej ko slej, sam, molčeč, zapet, nedostopen, s širokimi koraki je stopal med vaškimi hišami, posedal gori za vasjo v mahovju ob nasipih iz dobe danskih vpadov, ali pa nekam otožno slonel ob starem grčavem glogu, pol milje od vasi, vlekel iz kratke pipice in zamišljen strmel predse v zapuščeno groblje, poraščeno z gostim koprivjem.

Ljudje pa so govorili, da se mu je trikrat za-

pored sanjalo o loncu polnem zlata in da zakladov išče za vasjo —.

In jaz?

Če sem mu rekel dober dan, je černo odzdravil, če sem mu k dobremu dnevu še dodejal, da se bo vreme končno vendarle naredilo, je že nevarno godrnjal, če sem pa pogumno skušal navezati besedo in prijazno menil: »Ste se vrnili v ljubo domovino, kaj ne? Da si poiščite miren kotiček za na stara leta —«, tedaj pa me je ošinil s svojimi hladnimi očmi, molče sicer, pa tako zgovorno, da sem na mah razumel, koliko me brigajo njegove osebne zadeve —.

Ne morem reči, da bi bil »Amerikanec« meni bolj ugajal ko mojim vaščanom.

Pa to bi se mi še ne bilo toliko zamerilo. Vajen sem čmerikavcev.

Ampak — takole obnašanje sredi moje pridne, dobre, pobožne vasi! Ljudi mi je kvaril, nezadovoljnost je netil, naravnost pohujševal je!

Ob vsakem božjem času si ga lahko videl, kako je malomarno slonel pri vratih vaške gostilne. Tam je namreč stanoval.

Ko so zjutraj ljudje šli na delo, je slonel pri vratih in kadil, ko so opoldan ljudje šli k obedu, je slonel pri vratih in kadil, in ko je zvečer zazvonilo angeljsko češčenje in so se trudni vračali vaščani s svoje grude domov, — je še vedno slonel pri vratih. S pokrito glavo seve. In ko je ta ali oni sivolasi, od dela sključeni stavec moleč s klobukom v roki stopal mirno in se kradoma ozri po Amerikanecu, po njegovi bogati obleki in po njegovi bahavi zlati verižici, si je pač poln nevoščljivosti mislil:

»Zakaj nisem tudi jaz šel črez veliko lužo, ko sem bil mlad —!«

Ne vem zagotovo, če si je tako mislil, to pa dobro vem, da je marsikateri pridni in delavni mladenič, ki bi bil zlahka srečen in zadovoljen doma, ob pogledu na zapeljivi prizor pred vaško gostilno za trdno sklenil, zbrati denar, zlepa ali zgrda, in jo popihati v deželo dolarjev —.

Lahko torej razumete, da mi mož ni posebno ugajal.

Tudi jaz sem se polagoma navadil, da se nisem več zmenil zanj. Domišljjav bahač da je, sem zasodil, ki mu je denar bog in ki mu je zlato ubilo ljubezen do rodne grude.

Zal, res je da sem tako sodil! Ni bilo prvokrat, da me je varala gola zunanost.

Izkušnja pa me je tudi topot poučila, da se pod trdo, hrapavo lupino skriva plemenito jedro in da bije tudi pod trdno zapeto suknjo čuteče mehko srce, čeprav ne vidimo in ne čutimo njegovih burnih utripljajev —.

• • •

Tisto nedeljo popoldne smo imeli ljudsko veselico.

Za vasjo je velik travnik. Ob potoku je precej ravnice, više gori pa svet na obeh straneh potoka nekoliko visi. Naravno pozorišče, kakor si ga lepšega zgraditi ne morete! Proti zapadu in jugu, gori na robih, se košati naš temni gozd, ki ga je pravkar zgodnja jesen poslikala s svojimi pisanimi barvami. Nežen, topel veter je božal trato in gozd, tu pa tam so se belile v polno nasičeni zeleni barvi pokrajine črede vaških goved, pisana množica gledalcev je bila posuta po trati, živahno vrvenje in brnenje je polnilo ozračje.

Veliko ljudi se je nabralo. Nismo pričakovali takega obiska. Iz vseh sosednih vasi so prišli. Največ jih je bilo iz Korke.

Nič čudnega! Saj je bila glavna točka sporeda dvoboj med korškimi »shandonci« in našimi »skirmisherji« za prvenstvo v žogometu.

Razno.

Vojaka s plin. Rusi so doslej izdelovali samo sredstva za obrambo proti plinom, ki jih drugi narodi v vojski uporabljajo. Sedaj se pa vojaški listi zavzemajo za to, da izdelujejo Rusi tudi napadalne pline, češ, če so drugi taki, zakaj bi pa mi ne bili.

Tatovi z mesečno plačo. Policija v Berlinu je aretirala več tatov, ki so kot delavci v kovinskih tovarnah odnašali vsak večer razne kovinske odpadke domov. Seveda so bili ti odpadki večkrat prav veliki. Nato so jih oddajali prekupcem in ti zopet naprej. Da so bili tatovi bolj pridni, so jim dajali prekupci kar mesečno plačo, do 4000 dinarjev na mesec. Pri aretiranih na domu je dobila policija cele zaloge bronca, mesinga, bakra in svinca.

Mušji dan. Ena največjih nadlog sveta so muhe. V Tokio glavnem mestu Japonske, so razpisali zadnjič nagrade za tiste, ki bodo polovili največ muh. Določili so poseben dan. Ugotovili so, da je bilo tisti dan nalovljenih 22.900.231 muh. Uspeh je bil tako dober, da bodo v najkrajšem času razpisali še enkrat nagrade za mušji lov. Priporočila in posnemanja vredno!

Zboljšanje goveje pasme. Ruski zdravnik Voronov, ki živi večinoma na Francoskem, prenaša žleze od živine na živino in ima pri tem velikanske uspehe v zboljšanje raznih živalskih pasem. Ravnokar je delal poskuse na ovcah v francoski koloniji Algeriji in so se poskusi čudovito lepo obnesli. Sedaj je podlical španski kralj Alfonso Voronova k sebi v Madrid, je imel z njim prav dolg razgovor in ga je prosil, naj naredi kaj za zboljšanje španskega goveda. Španska živinoreja v zadnjem času zelo napreduje in kralj sam se za poljedelstvo in živinorejo zelo zanima ter vodi izborna urejena kmetijsko. Kralj in Voronov sta se domenila, da bo prišlo več španskih živinozdravnikov k Voronovu na Francosko študirat.

Nov način vloma. Pri nekem Hyamsu v New Yorku se shajajo vsak teden enkrat prijatelji in prijateljice ter igrajo karte. Ko so spet enkrat igrali, je nekdo pozvonil. Gospodar ni hotel odpreti, a pri vratih se je oglašil jako prijeten ženski glas in gospodar je radoveden odprl. Bila je zelo lepa deklica z bubi-lasmi in je prosila gospo-

* angleški besed in pomenita »da« in »ne«.

darja za kratek razgovor. Komaj je pa vstopila, je prišlo za njo šest maskiranih moških. Vdrli so v igravnicu. Trije so z revolverji strahovali igravce, drugi trije so pa po vrsti pobirali denar in dragocenosti. Neka dama, ki je imela zelo dragocen prstan, je bila tako brihtna, da je padla v omedlevico, pritisnila roko na ustnice ter je z ustnicami anela prstan. Toliko časa ga je imela v ustih, da so tatovi odšli.

Žogomet, to vam moram posebej povedati, je namreč skoraj bi dejal naš narodni šport. Vse bije žogo, mlado in staro. Vsaka vas ima svoj žogometni klub in svojega prvaka, ki si je moral svoje prvenstvo seve priboriti z najboljšo in najlepšo igro.

Vas izzivlja vas na dvoboj, nedeljo za nedeljo — seve vedno le popoldne — se bijejo igre in klub, ki je zmagal vse druge v grofiji, ta je prvak grofije. Kar je seve izredna čast.

In tisto nedeljo sta se bila za prvenstvo v naši grofiji korški klub »shandoncevc« in naš slavni in pogumni klub »skirmisherjev«.

Oba sta bila enako dobra, oba sta zmagala v nešteti bojih in se priborila do lavorike, danes je šlo za to, kateri jo dobi, kateri bo za prihodnje leto prvak v grofiji.

Bil se je odločilni boj, treba je bilo napeti vse telesne in dušne zmožnosti, gibčnost, premissljenost, izvežbanost. Lahko si torej mislite, da so bile vse vasi zastopane, da so napeto in nestrpno čakali gledalci na odločilno zmago.

Da sem bil tudi jaz poleg, to se razume. Saj so šli moji ljudje, moji fantje v boj in če so zmagali in si priborili venec prvenstva, je bila njihova slava tudi moja slava.

Ob treh so sklicali voditelji svoje ljudi na bojišče. Med gledalci je završalo.

Kratek posvet med voditelji in sodnikom, dva novca zletita v zrak, da odločita mesta strankama, moštvo se razpostavi vsako na svojem prostoru, kratek žvižg — in že zapoje loputka in uboga žoga zapleše v vročem boju med zmage željnimi borci.

Orlovski Sautoni!



n št. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, dne 8. novembra se vprizori v Ljudskem domu baloigra »Mlinar in njegova hči«. Da bodo igro mogli posetiti tudi oddaljeni, zato je začetek že ob 5 popoldan. Predprodaja vstopnic pri g. Ivanki Zakotnik v št. Vidu.



Gospodinje, šivilje, obrtniki!

Dosedaj neprekosljivi **šivalni stroji „Köhler“**

z 10 letnim jamstvom se dobe v najmodernejših opremah za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje pri tvrdki

iv. Auerhammer, Ljubijana, Kolodvorska ulica 3

Prodaja se tudi na obroke. Zaloga za Gorenjsko: Lovro Rebolj v Kranju

Stritarjeva ul. 3

Ant. Krisper

Mestni trg št. 26

!!! UGODNOST !!!

Perilo:

Trdi ovratniki	Din	10.—
Moške srajce z ovratniki	Din	42.—
Moške srajce z ovratniki, boljše kvaliteta	Din	51.—
Moške srajce piket	Din	70.—
Moške srajce z dvema ovratnikoma	Din	78.—

Pletenine:

Damske nogavice črne	Din	12.—
Damske nogavice flor	Din	16.—
Damske nogavice angl. moda	Din	26.—
Moške nogavice	Din	8.—
Moške nogavice barvaste	Din	12.—
Moške nogavice finejša kvaliteta	Din	18.—
Damske rokavice	Din	22.—
Damske rokavice tople	Din	21.—
Moške rokavice tople	Din	21.—
Moške rokavice pletene	Din	35.—

Čevlji:

Otroški čevlji velikost 20—25	Din	30.—
-----------------------------------------	-----	------

Otroški čevlji velikost 26—28	Din	40.—
Otroški čevlji velikost 26—28 štrapac	Din	55.—
Otroški čevlji iz telečje črne kože	Din	85.—
Fantovski čevlji iz telečje kože rjave	Din	120.—
Moški čevlji iz telečje črne kože	Din	150.—
Moški čevlji iz la boxa	Din	175.—
Moški štrapac čevlji z rujave kravje kože kovani garantirano trpežni	Din	140.—
Moški štrapac čevlji iz črne kravje kože kovani garantirano trpežni	Din	175.—

Usnjati izdelki:

Damske torbice	Din	70.—
Damske torbice boljše	Din	78.—
Damske torbice večja oblika	Din	120.—

Otroški vozički:

Otroški vozički lak črn	Din	650.—
Otroški vozički lak črn, finejši	Din	850.—
Otroški vozički, ponikljan	Din	1100.—

Potrebščine za šivilje in krojače in vsi predmeti po najnižjih cenah

Pozor! — Odprodaja

rajg. in sukn. hlač in oblek za otroke in odrasle, zimskih suknjičev in drug. manufakturnega blaga **PO ZELO ZNIZANIH CENAH!**

F. Češnovar — Ljubljana

STARI TRG 16.

mečki fant kat. mišljenja, primerno izobrazben, ki ima veselje do govine, zmožen 15.000—25.000 Din gotovine, se koj sprejme za družabnika. Rokodelci, posebno plačji, imajo prednost. Samo resne ponudbe na pravo lista pod šifro: »Gotovina« štev. 7396.

HAVRE-NEWYORK, samo 6 dni čez morje.

FRANCOSKA LINIJA : (FRENCH LINE.) :

Cie. Cie. Transatlantique in družba Chargeurs Reunis za pomorske vožnje v severno in južno Ameriko, Avstralijo ter Kanado



Ekspresparniki: 'Paris', 'France', 'de Grasse'.

Dobra hrana in pijača brezplačno.

Vozne listke in tozadevna pojasnila daje

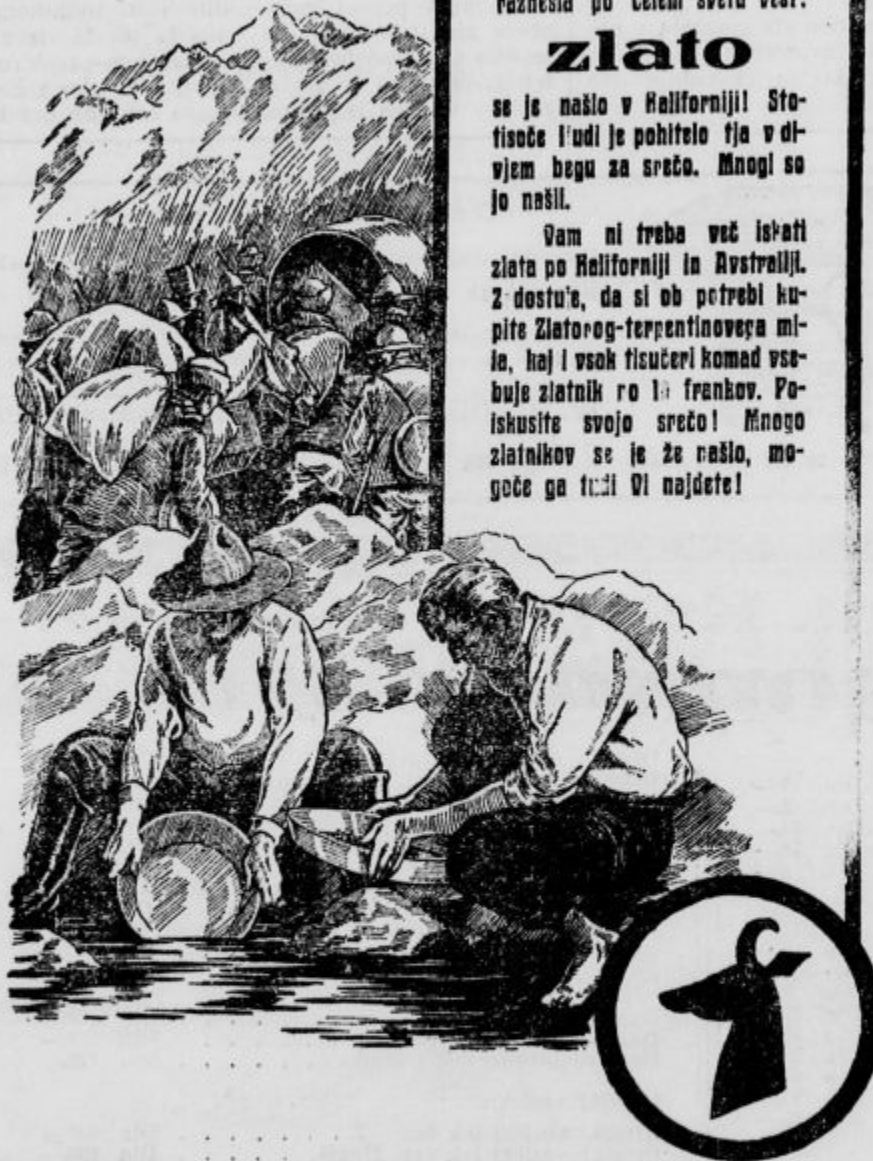
Ivan Kraker zastopnik v Ljubljani Kolodvorska ulica 41.

Poceni užitek

za Vas je: umivajte se z »Elsa mila«! Poznavalci pravijo: Fellerjeva Elsa mila so od vsega dobrega najboljše! Ta mila zdravja in lepote niso samo prijetno dišeča in močno se penča toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko preizku-

šene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lisajem in različnim nečistostim kože. Ona store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa-mila: Elsa lilijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa boraksovo milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali šampon-milo.

Za poizkušnjo 5 kosov Elsa-mila že obenem z zavojnico in poštnino za 52 Din proti vnaprej poslanemu denarju. Po povzetju za 10 Din več (za poštnino). Naročila upravitvi lekarnarju Eugen V. Feller-ju v Stubič Donjoj, Elsatrg 16, Hrvaška. Posamezne steklenice Elsafluida po 10 dinarjev v lekarnah in sorodnih trgovinah.



Leta 1849 se je bliskovito raznesla po celem svetu vest:

zlato

se je našlo v Kaliforniji! Stotisoče ljudi je pohitelo tja v dljem begu za srečo. Mnogi so jo našli.

Vam ni treba več iskati zlata po Kaliforniji in Avstraliji. Z dostavo, da si ob potrebi kupite Zlatorog-terpentinskega mila, najl vsak tisučeri komad vsebuje zlatnik ro 1 frankov. Poiskujte svojo srečo! Mnogo zlatnikov se je že našlo, mogoče ga tudi vi najdete!



HALO! HALO!

»Martin, ali si že usnje kupil, da si družino obuješ?« — »Veš, Polde, jaz vedno kupujem usnje na stojnici PERKO in sem na zadnjem sejmu v Lukovici zamudil, ker je Perko vse usnje prodal; zato ga bom kupil v Moravčah!« — »Polde, tudi jaz nameravam usnje kupiti in pojdem s teboj, Martin. Bom vsaj zvedel resnico, ker te vsi vrabci na strehi čivkajo: Kdor hoče svojo družino dobro obuti, naj kupi usnje v Velikih Laščah, Brežicah, št. Vidu pri Stični, št. Jernej, Rajhenburgu, Moravčah, Bučki, Laškem, šmartinu pri Litiži, Radečah, Grabovem, Podčetrniku, št. Lovrencu, Gradacu Stični, Krškem, Kočevju in v Celju

na stojnici PERKO.



Prodam ČEVLJARSKI STROJ (cylinder), dobro ohranjen, po ugodni ceni. Franc BURGAR, VODICE št. 111 nad Ljubljano. 7367

PREDIVO

kupuje vsako množino po najvišji ceni

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA — Sv. Petra cesta št. 31

MARIBOR — Vetrinjska ulica št. 20

KAMNIK — Šutna št. 4

BLAGO za ženske in moške obleke — špecerijo in vse potrebšćine kupite najceneje v trgovini **A. TONKLI** RACNA—GROŠUPLJE. 7344

Kupi se: dober mošt HRUSEVEC, in en pameten, visok KONJ za vojnjo in tek. — Naslov: IVAN KURALT, valjčni mlin, DOMŽALE. 7124

Pozor! — Odprodaja

čajstih in suknenih blač in oblek za otroke in odrasle, zim. sukničev in drugega manufak. blač

po zelo znižanih cenah!

F. Češnovar — LJUBLJANA, Stari trg številka 10

PREKLIC. Matija Korošec iz Rakitne št. 1, preklucijem in obžalujem, d sem razžalil domačega duhovnika pri konkurenčni obravnavi z dne 22. oktobra 1925. — Gospodu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Da dokaz svoje obžalovanje, plačam za knjižnico Mar. d znesek 500 dinarjev. 724



Excella

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana,
Palaca Ljubljanske kreditne banke

Najboljša kolesa najceneje.

Vsakovrstne dele in opremo.

Jabolka namizna, različne vrste, razpošil'a vsako množino tvrdka **PETER ŠETINA**, Radeče pri Zidanem mostu. 7379

Laneno prejo sprejemem v tkanje najceneje. **LANENO PREDIVO** zamenjam za močno domače platno. — Tkalnica »KROSNA«, Ljubljana, Zinjskega cesta št. 6. 3

OREHE, JEZICE, SUHE HRUSKE, suhe GOBE in druge deželne pridelke ponudite tvrdki **PETER ŠETINA**, Radeče p. Zid. mostu.

Kupujem bukovne hlode in cele gozdne parcele v posk.

H. Petrič Ljubljana, Gospodarska c. 8 Tel. 343

VALJČNI MLIN IVAN KURALT

p. d. »pri Tonhu«, Domžale. — Prodaja pšenično moko, fino krmilno moko za prašice, otrobe, koruzni zdrob in moko, na drobno in na debelo po najnižjih dnevnih cenah! 7284

BOJ JELENOV.

V Hampton Court pri Londonu je velik park. Star jelen je bil tam neomejen gospodar; nekoč je pa dobil tekmeča. Dolgo sta se ogibala drug drugega, slednjič sta se pa vendar sprijela. Vse jelenice so bile zdrave, večinoma previdno skrite za drevesi. Divji je bil boj, dolgo časa neodločen. Slednjič je zgrabil stari, boja navajeni orjak tekmeča z rogovi, ga je dvignil visoko v zrak in ga je treščil v ribnik. Nato je ponosno odkorakal in vse jelenice z njim, njegove in nasprotnikove.

Sprejem dobro PLETILKO. Naslov se izve v upravi »Domoljuba« pod številko 7369.



Najboljši bakreni kotli vsake vrste za žganjekuho se dobijo pri tvrdki „Jugometalija“ v Ljubljani Kolodvorska ulica 18.

Najboljši
Hvalni stroj je edino le
Josip Petelinc-a
 znamke
Gritzner in Adler
 za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega spomenika, ob vrti
 Posk v vezenja brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
 Na veliko Telefon 913 Na malo



Krčne žile

si zavarujte s pat. **antivarix** obvezo.

Cena 150 Din

Naročila: **M. BARTL,**
Stritarjeva ul. št. 2.

Kdor hoče

biti postržen z dobrim blagom
naj pride ali piše

po sukno ali kamgarn za moške in ženske obleke, parhet, flanele, kambrik, rute, odeje itd. v znano in zanesljivo trgovino

R. Miklauc „Pri Škofu“

Ljubljana, Lingarjeva ulica

(v lastnih prostorih).

Obstoj tvrdke blizu 60 let.

VELIKA

prodaja damskih plaščev!
 Trpežni športni Din 400,-
 modni ševski 550,-
 Velour 1a 600,-
 Velour 1a 750,-
 glatki sukneni 800,-
 tinali modno-sukneni 900,-

MODELI

Velour s „Hibretre“ kožo 1050,-
 modno sukno s „Elektrik“ 1130,-
 Eskimo Velour s „Panterkanin“ 1450,-
 največji modeli „Gonchilla Opusom 2500-3000“
 v velatrgovini Siermeckl, Celje, št. 19.
 Cenik zastoji. Vsaki kupec dobi darovnico.



PO ZELO ZNIZANIH DNEVNIH CENAH

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specerijsko blago in železnino pri

R. Rutnerja nasl., Vrhnika

Na zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem popust. - Postrežba točna in solidna.

Laško brinje

se zopet dobi — **FRAN POGAČNIK,** Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 7174

Krompir

za seme in uporabo; bel, rumen ali rožnat, nudi za takoj **KMETIJSKA ZADRUGA V PTUJU.**



IVAN JAK in sin

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867. - Vezenje počuje brezplačno. Posamezni deli koles in šival. strojev. - 10 letna garancija. - Pisalne stroje »ADLER« in »URANIA«. Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Styria«, »Waffenrad« in »Kaysers«.



Trganja in revmatizma

osvobojena brez nevarnosti?

Revmatizem je strašna, zelo razširjena bolezen, ki ne prizanaša ne revnim ne bogatim. Svojih žrtev si išče po kočah in palačah. Zelo mnogovrstne so oblike, ki se v njih pojavlja ta bol, in češče niso bolezn, ki jih označujemo s povse drugim imenom, nič drugega kot revmatizem. Sedaj se pojavljajo boli v udih in členkih, sedaj zopet zatekli členki, pohabljeni roke in noge, bodljaji, zbadanja in trganje po raznih delih telesa, ja celo oslabelost oči je pogostokrat posledica revmatičnih boli in trganja. Kakor pa je različna oblika, v kateri se pokazuje ta bolezen, tako mnogostranska so tudi vsa mogoča in nemogoča sredstva, zdravila, zmesi, mazila itd., ki se priporočajo in vsiljujejo bolnemu človeštvu. Največ teh sredstev pa ne prinese ozdravljenja, z njimi se kvečjemu za kratko dobo doseže polajšanje. Kar Vam mi priporočamo, je neškodljivo zdravljenje s pitjem vreleca, ki je že mnogim bolnikom pomagalo. Naše zdravljenje je izborno in naglo učinkuje. Da si naglo pridobimo pristašev, smo se odločili vsakomur, ki nam piše, našo zelo zanimivo zelo poučno brošuro o tem vrelecu **poslati popolnoma zastoj.**

Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče naglo, temeljito in brez nevarnosti istih osvoboditi, naj piše še danes:

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalstr. 5

Abt. 303.

Ržena ŽIKA je samo ena!



To ve vsaka gospodinja, ki hoče imeti na mizi okusno, zdravo in redilno kavo. Zato zahteva v trgovini le **ŽIKO** v rdečem zavitku. **POZOR** pred ponaredbami!

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA „Stritarjeva ulica št. 5.

Priporočava se slavnemu občinstvu pri nakupu **BLAGA za OBLEKE**. Največja izbira svilenih RUT in SERP. — Postrežba solidna ter nizke cene. Popolna oprema za neveste.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDVIK BARAGA**, Ljubljana, Selenburgova ulica 6

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vo no iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadruzi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 260 milijonov kron.

Kupujte vse Vaše zimske potrebščine za ženske in moške obleke pri stari, domači trgovini

pri „ČEŠNIKU“ Ljubljana, Lingarjeva ulica

kjer boste dobro in pošteno postreženi.

Velika zaloga sukna, štofa, kamgarna, dvojnega sukna za suknjiče. Velika izbira sukna, velurja, pliša, astrahana, žameta za manteljne, posteljne garniture, odeje lastnega izdelka, konjske koe, plahte, porhataste rjuhe, Oprava (bališč) za neveste in žene. **Perje in puh** (samo češki izdelek). Najnovejše ogrinjalko, kocke: svilnate, volnene, žametaste, ženilaste rute in šerpe.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoiav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.